

# Антропософски вести

Брой 21  
Рождество 2007  
Цена: по желание

ИЗДАВА СЕ ОТ АНТРОПОСОФСКОТО ОБЩЕСТВО В БЪЛГАРИЯ

Антропософията е път на познание и себеразвитие, който обхваща сферите на философията и науката, изкуството и социалния ред, предлага духовно-научни методи за развитие на истинско осъзнаване на Реалността, дава обективно обяснение за човешката и световна еволюция. Основателят д-р Рудолф Щайнер (1861 - 1925) предоставя на всяка индивидуалност в пълна свобода обективно да изследва и провери фактите, изнесени от него за видимия и невидимия свят.

## Михаелическо коледно настроение

### Съдържание:

- 1 Михаелическо коледно настроение
- 3 Връзката между розенкройцерския и михаиловия поток в живота и работата на Рудолф Щайнер
- 7 Тамплиерите - предшественици на михаелическото отношение към парите
- 8 Арестуване на тамплиерите
- 9 Към темата на годината, 2007-2008
- 11 Осмият ритъм на Медитацията на Основополагация Камък като вътрешен ритъм
- 12 Нови книги
- 13 Чудото във Виена
- 13 Годишно събрание на АОБ
- 14 Съобщение от Управителния съвет на АОБ
- 14 Размисли около кръглата маса
- 15 Защо искаме Антропософски дом в Стара Загора
- 15 Общо събрание на сдружение "Опора"
- 16 Анкета с читатели
- 17 Пътуване в Германия - люлката на Антропософията
- 18 Космическият хумор
- 19 Пробивът
- 19 Обръщение на УС до членовете на АОБ

Работата стои така: Само чрез стремеж към духовните истини, може да бъде търсен и намерен реалния Христос. В противен случай, по-добре би било да потушим светлините на Коледа, да унищожим всички коледни дървета признавайки, че не желаем нищо, което ще напомня какво донесе Христос Исус в човешката еволюция...



Тези думи съпътстват много други стимулиращи указания, които Рудолф Щайнер е споделил във връзка с настъпването на Михаиловата епоха. Той описва критични сценарии, които биха настъпили като последствие, ако човечеството, вместо да проумее значимостта на Михаиловата епоха, се изгуби в материалистични бездуховни занятия. Един изкуствен интелектуализъм, който повече не може да установи присъствието, нито дори стойността на Духа работещ в човешките дела, би ни изправил, както описва Рудолф Щайнер, пред "самия гроб на цялата цивилизация". "Действително решаващо ще бъде това, което човешките сърца правят с този михаелически импулс в света."

Също и на Коледа!

Тогава именно с тази сериозна загриженост в сърцата, ние се обръщаме към коледния празник и неговия подготвителен период на Адвента. Всички ние знаем, че под комерсиалния фалшив блясък на това празнично време, съществува много болка и страдание. Много хора изпадат в дълбока депресия и фактически по това време има висока честота на самоубийствата. Вместо да бъде празник на добрата воля, голяма част от хората го изпълват с обида и завист и даже с омраза към своите събрата. Буквално хиляди хора по целия свят умират, или остават осакатени, при свързани с алкохол инциденти. И после, съществува и "заробване-

то на кредитните карти”, което може да се проточи дълго след отминаването на треската на коледното пазаруване. Бизнесът и производителността често спадат рязко и някъде между Коледния ден и Нова година оживлението на прекомерната консумация се свлича до един доста позорен край.

### Изкуствена Коледа

Злочестието, което бихме могли още да описваме, на този най-значим от всички празници, със сигурност дължи своя произход на преобладаващото вътрешно отношение към това свято събитие. Досегашното оплакване, че вътрешното значение на Рождеството е било изгубено, бива по-нататък илюстрирано от нашето политически правилно общество, което сега ни подтиква да си разпращаме взаимно коледни картички, в които пише любезно: “Пожелаваме Ви щастливи празници!” В опит да обобщим повсеместните днешни проблеми, обграждащи един по своята същност изпълнен с дълбока мистерия и универсално значим празник, не бихме ли могли да кажем: съвременното човечество е сътворило една противоположна “изкуствена коледа”, която очевидно е в процес на самоизяждане до смърт?

Достигането на толкова лишено от духовно съдържание ниво е разбира се уникална възможност за повторно разпалване на тази нежна светлина, засияваща всяка година наново, осветявайки дори и най-тъмните минерализирани кухни на земния свят.

Проследявайки нашите стъпки обратно до първоначалното чувство обгръщащо Адвента, намираме, че ранните християни са чествали този празник в настроение на пост и покаяние. В Гръцката православна църква Адвентът все още представлява тържествено време, през което се очаква човек да пости и да се отдаде на вътрешния си живот. Първият празничен Адвент е бил честван може би в края на 4-ти век. Преди и до края на 4-ти век истинският Коледен празник се е чествал, както знаем, на 6-ти януари, който е едновременно ден на тримата влъхви и на кръщението в река Йордан. Знаем също как тогава Коледата е била изместена назад, по-близо до зимното слънцестоене на 21-ви и до древния празник на Адам и Ева, който се пада тъй подходящо на 24-ти декември – Бъдни вечер.

### Светлината, която сия

Образът на младенца в яслата, загърнат в пелени, обгрижван от майката и бащата – Мария и Йосиф – е без съмнение сърцето на Коледа. Около яслата виждаме коленичилите

пастири, взиращи се с благоговение в тази чудна гледка. Всичко свързано с тях е проникнато и окъпано в деликатна, нежна, струяща светлина. Светлината, сияла през онази нощ, никога преди не е била виждана или усещана на Земята. Тя се излъчвала с всемирна лъчезарност от очите на младенеца

Това проникновено събитие е видимото начало на възплъщаването на Божия Син в съществуването на един земен човек. То вече ясно разкрива отличителната черта на християнството от всички останали религии – Бог има Син. Именно благодарение на Сина, който ще бъде с нас до края на дните, светът може да продължи своето развитие. Чрез делото и присъствието на Христос в нас, ние сме способни да се развиваме отвъд постигнатото до момента. На Коледа можем да си припомним откровението на Христовите думи: “Аз дойдох, за да направя всички неща изново”.

В поврата на времената някогашното райско тяло на човека беше застрашено от изчезване поради следствията на грехопадението и отчаяно се нуждаеше от изцеление. Ние бяхме спасени, както описва Рудолф Щайнер, от една сигурна съдба на беззащитност и опустошение тук на земята. Чрез постепенното съединение на Христос с младенеца от Витлеем, нашето човешко физическо тяло бе наситено с нови сили на живот и радост. Към това се отнасят и думите в старото символ верую “Et incarnatus est” (“и се възплъти”), чрез което Христос става брат на хората. Младенецът в яслите расте, за да стане един от нас. “Вече няма да ви наричам мои служители, а мои приятели”. Приятел на дело, който стои на наша страна и изпитва всичко, което ние мислим, чувстваме и правим, всичко човешко и какво значи да бъдеш човек.

### Любов и мъдрост

Ние можем да отидем и по-нататък и да размислим върху имажинацията дадена от Рудолф Щайнер, че в смразяващата зима, когато сатанинските сили на свиване, втвърдяване и антипатия надделяват, че в Коледната нощ, в среднощния час, светлината и любовта на духовния свят се ражда наново. Христовата божествена сила на любовта блика към нас и доколкото тя бива приета и пронизва сърцата на мъжете и жените с добра воля, тя може да превърне външния фалшив блясък в истинска коледна топлина. Студената омраза и двуличието на Сатаната са неутрализирани. В своя жест Младенецът Христос изразява желанието да уравни и да обезвреди в нас това, което жадува само за материалното. Нежно докосващата любов е знакът на Младенеца и на космоса, от където той слиза към нас. Той ни

среща, когато с устремени и топли сърца ние го приветстваме и вътрешно го приемаме по това свято време. Обаче ние влизаме в съприкосновение не само с топлината на неговата любов, а също и със светлината на неговата мъдрост. Мъдростта на Светия Дух, който е също организиращият принцип в света, който ни дава нашето разбиране, очертание и смисъл. Той също присъства мощно и работи на раждането. Любов и мъдрост – тези две душевно-духовни сили се вливат в нас, докато извървяваме пътя от високо заредения среднощен час до празника Богоявление на 6-ти януари. Ние следваме преданите пастири от Коледната вечер, които отиват да се поклонят пред младенеца в обора и като че ли водени от звездната вселена, ние пътешестваме заедно с мъдрите влъхви, носейки дарове на младенеца, който ни очаква в царския двор на Юдея. По тази пътека на вътрешно пътешествие можем също да цитираме от чудесната книга на Сергей Прокофиев – “Дванадесетте свети нощи”: “Като две величествени колони се възправят в храма на годината двата коледни празника – Коледа и Богоявление. Раждането на човека и раждането на Бог в земната сфера... впоследствие, раждането в обвивките на Исус от Назарет на небесния Син – Христос. Между тези два празника, подобно на мощна космична стълба се простират дванайсетте свети нощи като дванайсет възходящи степени на световното съзнание, свързващи човечеството със сферата на най-възвишената космическа духовност.”

### Ренесансово изкуство

Този преход от Исус към Христос е непрекъснат процес без край. Историческото раждане отпреди 2000 години приема различно качество в наше време, което се вижда също в картините и произведенията на изкуството от периода на ренесанса. Можем да проследим как през така наречения ранен ренесанс художниците се бореха с предизвикателството да свалят небесния Младенец от сферата на Слънцето долу на Земята. Завършването на този процес отнема приблизително 150 години, чиято кулминация може да бъде видяна в такава дълбочина в Леонардовата “Мадона със скалите”. Започвайки от 13-ти в., вече виждаме младенеца, започнал своето спускане от висините появяващ се от златен фон, накрая да достига и докосва със стъпала Земята в пълен баланс, форма и красота в картините на Рафаел. Обаче спускането все още не е напълно завършено. Леонардо се осмелява да проследи пътя на това изпълнено със Слънце дете в недрата на Земята. Биваме отведени надолу, в твърдото минерално царство, до самата граница на

подземното царство. Тук, в пещеро-подобните дълбини на Земята, светлината на среднощния час струи и сияе с триумфална красота.

### Раждане на висшия човек

В основната сфера, лежаща непосредствено под минералното царство, демонични същества презрително посягат към човешките опити да честват вътрешното значение на този свят празник. Те желаят да прикрият истинското благоволение, което е нужно да струи в света от това време. Над и отвъд златния фон, във

висините се спотайва още една заплаха. Там се реят луциферически същества, чиято цел е да изгасят и потушат нежната вътрешна светлина на Коледа, превръщайки я във фантазьорска, външна, лъскава илюзия.

Ние можем да се окуражим от "празника на върховния идеал на човечеството": "защото тогава ще се зароди в нашите души радостната увереност: аз също ще преживея раждането на висшия Човек в себе си! Раждането на Спасителя, раждането на Христа, ще се случи също и в мен!"

Нека коледните камбани отново разляят своята песен на надеждата: Мир на мъжете и жените с добра воля, които търсят да отгледат в себе си и в света един универсален коледен празник.

*Петер ван Бреда*

*Превод от английски – В. Назъров*

Всички цитати от Рудолф Щайнер могат да бъдат намерени в лекционния цикъл публикуван като: "Празниците и тяхното значение".

## Връзката между розенкройцерския и михаиловия поток в живота и работата на Рудолф Щайнер

Лекция изнесена от Сергей Прокофиев  
в София на 24.06.2007 г.

Скъпи приятели,

Когато погледнем към духовните корени на Антропософията, то към тези корени спадат две духовни течения. Едното е течението на езотеричното християнство или още наречено Розенкройцерско движение, а второто течение е течението на космическото християнство или Михаиловото християнство – християнството, което е свързано със съществото, което води нашето човечество в днешно време и което ние знаем под името Михаил. Нека най-напред разгледаме тези две течения и да видим след това как Рудолф Щайнер в своя живот и в своето творчество е обединил тези два потока, тъй като обединяването на тези два потока беше една от най-важните мисии на Рудолф Щайнер.

Когато говорим най-напред за розенкройцерското движение, ние ще говорим всъщност за истинските розенкройцери, а не тези групи или течения, които се наричат така. А когато говорим за истинското розенкройцерско течение, ще трябва да се върнем към основаването му в средата на 13-ти век. Това основаване Рудолф Щайнер описва по следния начин: на едно тайно място в Европа по онова време са се събрали 12-те Мъдрецци, които са носели мъдростта на атлантската и следатлантската епоха. И в кръга на 12-те е бил приет един 13-ти, който по онова време е бил съвсем млад човек, но 12-те Мъдрецци са знаели за този млад човек, че в него на Земята е дошла, родена е една много висша индивидуалност; една индивидуалност, която е била инкарнирана във времето, когато в поврата на времената Христос Исус е живял

на Земята. Индивидуалността на 13-тия е била свидетел на Мистерията на Голгота или, както Рудолф Щайнер буквално казва за това: "Тази индивидуалност е присъствала на Мистерията на Голгота." Т.е. тази индивидуалност е принадлежала към най-тесния кръг около Христос Исус и е носила в себе си свидетелството за това най-голямо събитие от развитието на човечеството. Тъй като ние знаем, че Мистерията на Голгота е най-голямото събитие от развитието на човечеството. Посвещаването на тази 13-та индивидуалност в 13-ти век се описва по следния начин: от време на време 12-те мъдрецци са се събирали и в кратки мантрични формули са казвали цялата мъдрост, която са носели, предавали са я на 13-тия. И този млад човек е поел толкова интензивно цялата мъдрост на човечеството, че след няколко години той е паднал като умрял. Душата му е напуснала тялото и е пребивавала в Духовния свят. Но тялото му е било преобразено чрез мъдростта по такъв начин, че е станало като прозрачно. И след няколко дни душата се е върнала в тялото и от това, което е можела да съобщи, 12-те мъдрецци са разбрали, че тяхната мъдрост е била преобразена; че е била преобразена чрез самия Христос, с който душата на 13-тия се е срещнала в Духовния свят. И тогава индивидуалността на 13-тия е могла да върне тази преобразена от Христос мирова мъдрост, мъдростта на 12-те и те са я записали. И това е всъщност изходната точка на розенкройцерското течение, тъй като индивидуалността на 13-тия малко след посвещението умира, но малко след това се възплъщава в следваща инкарнация и в тази следваща инкарнация е живяла много дълго, до 106 години. И в тази си нова инкарнация е носела името Християн Розенкройц. А за този Християн Розенкройц имаме някои съобщения. В 17-ти век се появяват инспирираните писания от един немски философ Валентин Андрее, който описва живота на Християн Розенкройц. В неговия живот от основно значение са били две събития. Във втория си живот, след 13-ти век, тази индивидуалност минава още един

път през един вид посвещение. Тази индивидуалност, когато е навършила 26 години, е била родена по онова време в Европа, в Германия. Тя отива оттам в Дамаск и там, пред портата на Дамаск, има такова преживяване, както в древни времена е имал Апостол Павел. След това индивидуалността е продължила да живее и по-късно минава през още едно голямо посвещение и това посвещение се описва като "небесната сватба на Християн Розенкройц", от същия автор, който споменахме, от 17-ти век. Това е станало през 1459 г.

Можем да се запитаме, защо тази индивидуалност, която е минала през голямо посвещение още през 13-ти век, е трябвало в следващата си инкарнация, когато е живяла дълго, да мине отново през посвещение? За да разберем това, трябва още веднъж да се върнем на посвещението на тази индивидуалност през 13-ти век. При това посвещение от една страна става срещата на индивидуалността с Христос, при което се обновява цялата стара мъдрост, но тази среща се е осъществила извън тялото на индивидуалността. И затова следствията от тази мъдрост не са били добре свързани със земното. Второто нещо, което е свързано с това посвещение, се състои в това, че тялото по време на посвещението става като прозрачно, а това става възможно, тъй като тялото е било проникнато от тялото на възкръсналия Христос. Но и това става, докато душата на 13-тия е извън тялото. Това ще рече, че и двата процеса не са били свързани с конкретната земна индивидуалност и при следващата инкарнация е трябвало да стане това. И затова се осъществява срещата с Христос пред портата на Дамаск и това е духовна среща. Но при тази среща душата на Християн Розенкройц е била в неговото тяло. Това означава, че той е можел да свърже своето преживяване със земната си личност и по този начин е можел да основе розенкройцерското течение. По тази причина той трябва да мине през второ посвещение, което е описано в книгата за "Небесната сватба на Християн Розенкройц". И когато човек чете

тази книга, той разбира, че в центъра на това посвещение, което се описва в нея, стои преобразяването на физическото тяло на човека. И то преобразяването на тялото чрез това, че човек съзнателно търси връзка с възкресителните сили на Христос, тъй като само чрез тези сили човек може да промени своето физическо тяло. И в този смисъл Християн Розенкройц събира около себе си ученици и основава един истински розенкройцерски орден. И ние знаем, че в този орден розенкройцерите са работили над това, което наричаме работа над камъка, Камъкът на мъдреците. А какво представлява този Камък на мъдреците? Рудолф Щайнер казва, че това е нещо, което ни е добре познато и което срещаме навсякъде. Това е въгленът; този прахен, черен минерал. Но въгленът се среща всъщност в две състояния: като въглища и като диамант – диамантът, който е камък, съвсем прозрачен на светлината. А ние знаем, че въглеродът като елемент е и съставна част на нашето тяло и от този елемент са съставени най-твърдите части на тялото ни. И можем да кажем, че истинската розенкройцерска работа се е състояла в това да трансформират тялото, да работят така, че тялото да може да излезе от състоянието на въглена и да премине в състояние на диамант. Т.е. тялото да се направи така прозрачно за Духа, както е прозрачен диамантът за околното. И те са могли да осъществят това, тъй като са вървели по пътя на вътрешната работа към истината на възкресението. Това означава, че те са търсели силите на тялото, чрез които Христос е възкръснал при Мистерията на Голгота. И тъй като те са се опитвали да свържат тези сили със своето тяло, са могли да постигнат безсмъртие. Но не безсмъртие на земята, а след смъртта, в Духовния свят. Тъй като безсмъртието означава, че Азовото съзнание, което развиваме тук на Земята, може да бъде взето с нас в Духовния свят. А как можем да разгърнем, да развием тук на Земята това Азово съзнание? Ние можем да го постигнем само поради факта, че имаме физическо тяло. За да стане по-ясно, можем да приведем пример: ако искаме да разберем какъв е цветът на очите ни или каква форма има носът ни, трябва да се погледнем в огледало. И същото това огледало за нас е тялото. Нашият Аз като духовно същество гледа в огледалото на нашето тяло и така разбира, че Азът съществува като нещо самостоятелно. Нашето тяло обаче ние не можем да вземем с нас след смъртта, тъй като то е смъртно. Когато обаче един розенкройцер се е свързвал с възкресителните сили на Христос, той е носел със себе си тези сили и след смъртта. Той е можел да се отрази в тези сили със своя Аз. И така е можел да запази в пълен обем своето Азово

съзнание и след смъртта, своето индивидуално съзнание. И така е можел да достигне до индивидуално безсмъртие след смъртта. И така той узнава и нещо друго важно: той е знаел, че при Мистерията на Голгота, чрез смъртта и възкресението, Христос е спасил Аза на човека за бъдещето на земното развитие, тъй като Христос е Духът, който представлява човешкия Аз. Тъй като Азът на всеки един отделен, индивидуален човек е родствен с Аза на Христос. И когато човешкият Аз намери Христовия Аз, човешкият Аз става безсмъртен.

В Евангелието на Йоан Христос казва 7 пъти тези велики слова "Аз съм.", "Аз съм пътят, и истината, и животът.", "Аз съм светлината на света.", и другите. В тези твърдения изразът "Аз съм" не представлява просто някаква граматическа форма, а това е езотеричното име на самия Христос. Както в човека Азът представлява сърцевината на неговата същност, така Христовият Аз формира центъра на Духовния свят. Тази тайна са я знаели розенкройцерите. Те са знаели, че чрез своята жертва на Голгота Христос е спасил Аза на човека и по този начин в развитието на човечеството е била дадена възможността човекът да прониква силите на собствения си Аз със силите на Христовия Аз. Както това е казано от Апостол Павел в неговите известни слова: "Не Аз, а Христос в мен." И розенкройцерът е знаел, че когато поеме силите на Христовия Аз в своя Аз, той може да работи одухотворяващо даже и във физическото си тяло. Той може да работи за превръщането на въглена в диамант. Той може да работи в посока, която в християнството се нарича "последна цел", а именно: възкресението в тялото, в духовните сили на тялото, силите, които превръщат въглена в диамант. И това става чрез вътрешната работа на самия човек. Но да може човек да работи в тази посока е станало възможно поради това, че се е състояла Мистерията на Голгота. Чрез възкресението на Христос в земното развитие се е вляла силата, която дава възможност на човека за това преобразяване.

Като обобщение можем да кажем: в центъра на розенкройцерското течение стои тайната на одухотворяването на човека и то чрез свободната работа на човешкия Аз, който се свързва с Христовия Аз.

Сега да разгледаме второто течение, което срещаме в Антропософията – течението, което наричаме космическо или михаелическо християнство.

Михаил е този Дух в Космоса, който представлява слънчевите сили и в този смисъл той стои по-високо от другите Архангели, както и Слънцето е по-високо от другите планети. В какво се изразява разликата между Слън-

цето и планетите? Разликата се състои в това, че планетите приемат силите на Слънцето и ги отразяват, а Слънцето излъчва тези сили, жертва ги. И как е можел Михаил да се издигне до тази водеща роля в Духовния свят? Като е станал космически образ на Христос, неговият слънчев образ. Ние знаем от Антропософията: Христос като Божий Син и като Божествено Слово по пътя от небесните висини към Земята се е свързал най-напред със Слънцето, т.е. с голямото царство на Михаил. И Михаил е станал големият космически служител на Христос. Както Християн Розенкройц е станал велик служител на Христос, но на Земята, така Михаил става големият слънчев служител на Христос, но в космическия свят. Разбира се, че Христос е много по-висш от Слънцето, но по своя път от духовните висини към Земята, той най-напред се е свързал със Слънцето и след това със Земята. И това се е знаело във всички предхристиянски мистерии: всички те са знаели, че централният Дух на Космоса по онова време е бил свързан със Слънцето. Христос води човечеството от Слънцето. Това означава, че след това Христос е напуснал Слънцето и е слязъл на Земята. Тогава настроението на Слънцето, около Михаил е било различно. На Земята настроението е било: "А, най-после Христос идва на Земята. Най-после ще се осъществят целите на предхристиянското развитие.", тъй като предхристиянските мистерии са съществували, за да подготвят появата на Христос. Настроението на Слънцето обаче било съвсем различно. Съществата, които са принадлежали към царството на Михаил там са си казвали: "Христос напусна нашето царство. Сега вече не можем да го намерим в слънчевата сфера. Сега вече можем да го намерим на Земята." Това означава, че когато Христос е слязъл на Земята, за да осъществи своята саможертва чрез Мистерията на Голгота, Михаил и тези души, които са били около него тогава, са можели да видят Мистерията на Голгота не от земна гледна точка, а от Слънцето. И Рудолф Щайнер описва как е изглеждало това.

Преди поврата на времената в продължение на хиляди години аурата на Земята е потъмнявала все повече и повече. А защо е потъмнявала? Тъй като Земята все повече се е отдалечавала от Духовния Космос. А защо е трябвало да се отдели тя от Космоса? За да може човекът да стане самостоятелен и свободен на Земята. Ако в днешно време можехме да преживяваме духовността непосредствено, както това е можел един стар атлантец например, ние не бихме могли да станем свободни и не бихме могли да стигнем до истинската любов. Тъй като до любовта може да се стигне само чрез свобода. За да можем ние да станем

свободни, Земята все повече и повече се е отдалечавала от Духовния свят и това се е изразявало в потъмняването на аурата на Земята. И така Михаил и душите, които са били свързани с него, са могли да видят как земната аура, която е потъмнявала все повече в продължение на хиляди години, изведнъж в определен момент е започнала да свети и е била изпълнена със светлина и нови цветове. Изглеждало е като че ли на Земята се ражда ново слънце. И Рудолф Щайнер казва точно в кой момент е станало това. Това е бил моментът, когато кръвта от кръста на Голгота е потекла в земята. Това е моментът, когато Духът на Христос се съединява със Земята и е заложил в Земята нови кълнове на живот. Това са слънчевите кълнове, чрез които някога нашата Земя ще стане ново слънце и изходна точка за новия космос.

Ако сме чели книгата на Рудолф Щайнер "Въведение в тайната наука", в края на книгата той описва как чрез работата на хората старият космос на мъдростта трябва да бъде преобразен в бъдещия космос на любовта. И това може да стане само чрез работата на хората, но възможността да извършат тази работа, възможността да се постигне тази цел е дадена чрез Мистерията на Голгота. И това са видели Михаил и духовете, които са били свързани с него в слънчевата сфера. И така те са разбрали космическата тайна на християнството, а именно: чрез Мистерията на Голгота нашата Земя е предопределена да стане ново слънце. Това означава, че в центъра на космическото или михаелическото християнство стои одухотворяването или преобразяването на земята ни, както в центъра на розенкройцерското християнство стои преобразяването и одухотворяването на човешкото същество. Но в центъра и на двете течения стои Мистерията на Голгота, тъй като само чрез Мистерията на Голгота и чрез силите, които са произтекли от нея, човекът може да стигне целта на своето развитие, а тя се състои в одухотворяването на човека и в одухотворяването на нашата Земя.

А сега ще преминем към третата тема на нашата вечерна среща: как Рудолф Щайнер е обединил тези две течения, именно розенкройцерското и михаелическото. Знаем, че още в своята младежка възраст той се е срещнал и с двете течения. Ние разгледахме, че основаването на розенкройцерското движение става на Земята и затова това течение е можело да се срещне на Земята. В живота на Рудолф Щайнер това става когато той е бил на около 21 г. и е срещнал във Виена една тайна личност, която по-късно той нарича свой духовен учител. Това е една индивидуалност, за която ние знаем само, че е била водеща индивидуалност в розенкрой-

церското течение. Но ние трябва правилно да разберем тази среща. Тя се е осъществила само в продължение на няколко седмици, тъй като на Рудолф Щайнер му е трябвало едно нещо: той е имал нужда от указания за това как може да постигне целите, които той самият си е бил поставил. Т.е. на него са му трябвали указания за един правилен път на посвещение. Нещо, каквото по-късно той ни дава на всички нас в книгата си "Как се постигат познания за висшите светове". Но на Рудолф Щайнер тази книга не му е била предоставена. В устни указания обаче той е получил това от своя учител. След кратко време той се разделя с този учител, тъй като е трябвало да извърви пътя сам и е трябвало да го извърви сам, за да може по-късно да каже: "Това, което давам на човечеството, не идва от някой таен майстор, а идва от моето собствено духовно изследване, от изследване, за което аз като конкретен човек нося пълна отговорност."

По друг начин е протекла срещата на Рудолф Щайнер с михаелическото течение. Ние казахме, че михаелическото течение не се корени на Земята, а в Духовния свят и затова срещата с това течение е можела да стане само в Духовния свят, и то в Духовния свят, който е граничел непосредствено със земния. Ние знаем от антропософията, че съвременната михаилова епоха, в която живеем, е започнала през 1879 г. Рудолф Щайнер описва това като път, който Михаил е изминал от Слънцето до духовното обкръжение на Земята, път, който е бил предопределен и от Христос. И по този път Михаил е трябвало да води много голяма борба с ариманическия Дракон и това е нещото, което Рудолф Щайнер преживява духовно по времето, когато е живял във Ваймар и външно е действал като сътрудник в Архива на Гюте и Шилер. Това е станало между 28-та и 35-та година от живота му. За това самият Щайнер съобщава към края на своя живот. Много характерно за Рудолф Щайнер е, че неговите духовни изследвания, които днес са представени в повече от 350 тома, са толкова много, а почти не е говорел за собствените си преживявания в Духовния свят. А той е имал безброй такива преживявания. Но той е изчакавал, за да може да ги издигне до нивото на обективното научно изследване. Много рядко Рудолф Щайнер е говорел за непосредствените си преживявания в Духовния свят, защото според него те не спадат към истинската духовна наука. Но има малки изключения и едно такова изключение намираме в една от лекциите, които той държи към края на живота си в Англия. Връщайки се назад, той описва как във времето, когато е бил между 27 и 35 години и е работил във Ваймар, как е преживял духовната си среща с

Михаил; как е съпреживял борбата на Михаил с Дракона. А когато човек съпреживява, т.е. гледа тази борба, той не може просто само да я гледа, а веднага се включва в нея. И разбира се Рудолф Щайнер се е включил на страната на Михаил. И следствията от тази борба се виждат. Щайнер пише в своята книга за онова време във "Философия на свободата". Това е книгата, която можем да назовем "истинската михаелическа книга" или книгата от "истинската михаелическа епоха". Тези от вас, които са чели книгата сигурно знаят, че в тази книга като че ли държим духовен меч, с който в днешно време можем да се борим на страната на Михаил. Но двете преживявания, двете събития, които е преживял младият Рудолф Щайнер – от една страна с розенкройцерското течение на Земята, и с михаиловото течение в Духовния свят, – не са били достатъчни, за да бъдат обединени. Не са били достатъчни, за да се основе Антропософията на Земята. Затова е било нужно нещо по-висше и това по-висше, което представлява кулминацията на християнското посвещение на Рудолф Щайнер, това нещо той посочва само в три реда от своята автобиография, тъй като, както казахме, той е избягвал да говори за своите духовни преживявания. Но той е трябвало все пак да говори или да напише нещо за това, тъй като това преживяване е било в центъра на неговото посвещение, в центъра на неговия живот, а това е преживяването на Съществуото от Мистерията на Голгота, което Щайнер означава като "голямото тържество на човешкото познание". И при тази реална среща с Христос и чрез преживяването на това, което Христос е направил чрез Мистерията на Голгота, Рудолф Щайнер стига до това, което стои в центъра на двете споменати течения; тъй като розенкройцерството и михаелическото течение са от една гл.т. полярни – едното течение идва от Земята, другото идва от Духовния свят. Но това, което обединява двете течения, това е, че в центъра и на двете течения стои едно и също нещо, а именно Мистерията на Голгота. В края на 19-ти и началото на 20-ти век Рудолф Щайнер е могъл да преживее в Духа Съществуото от Мистерията на Голгота и по този начин той дава основата в началото на 20-ти век чрез Антропософията за обединяването на двете големи духовни течения на земното, розенкройцерското и на михаелическото християнство. И как е започнало това обединяване? Щайнер е започнал това обединение още с първата си антропософска лекция. През 1900 г. умира немският философ Ницше. Рудолф Щайнер преди това е написал книга за Ницше, а преди това е бил в различни кръгове, за да изнася лекции за Ницше. Така попада и в Теософското общество, където изнася лекция

за Ницше. И тогава той разбира, че пред него стоят хора, които имат духовен интерес и тези хора слушат с удоволствие неговата лекция и този кръг на берлинските теософи го кани втори път и като тема за тази втора лекция той избира приказката на Гюте. Датата е била 29 септември 1900 г., а 29 септември е денят на Михаил. И така, той говори за приказката на Гюте, която се нарича "Приказка за зелената змия и за красивата Лилия". Това е приказката, за която Рудолф Щайнер по-късно казва, че Гюте я е написал от розенкройцерската традиция, но като че ли при писането ѝ той е получавал инспирации и от михаелическата сфера. И като че ли в тази приказка пророчески се съобщава за обединяването на двете течения. И така Рудолф Щайнер получава задачата да обедини на Земята двете течения, за да се положи основа за християнството на бъдещето. И как е започнал да прави той това? През 1904 г. Рудолф Щайнер започва да публикува тези текстове, които по-късно създават книгата "Как се постигат познания за висшите светове". В лекциите, които изнася успоредно с тези писания, той говори за духовния път, който описва и в книгата и го нарича "модерен (съвременен) розенкройцерски път". Не по смисъла на старото розенкройцерство, а по смисъла на розенкройцерството от михаелическата епоха. През това време той развива и цялата космология, която можем да намерим в книгата "Въведение в тайната наука". Тази космология в своите трудове той нарича "Теософията на розенкройцерството". Първоначално развитието става в рамките на Теософското общество до 1907 г., т.е. точно до преди 100 години, и тогава настъпва първото разделяне, тъй като в Теософското общество се е представяло именно предимно източното духовно течение, а Рудолф Щайнер е бил посветен на розенкройцерското християнство и затова през 1907 г. става разделяне в две езотерически школи: едната се води от Ани Безант, която е ориентирана към Изтока. И по този начин езотеричното училище на Рудолф Щайнер става независимо. А това е било едно модерно, съвременно розенкройцерско училище. И Рудолф Щайнер казва, че от Духовния свят с това училище са свързани двама велики "майстора": единият е Християн Розенкройц, а другият Исус, който е имал задачата в поврата на времената да подготви идването на Христос на Земята. И след като западноевропейската школа се отделя от източно ориентираната, още през есента на същата година Рудолф Щайнер започва в рамките на тази школа да говори за Михаил, за космическото християнство, тъй като от 1879 г. ние живеем в новата епоха на Михаил. И понеже Михаил е космическият образ на Христос и

има задача да даде на човечеството истинското учение за Христос. И преди всичко новото разбиране за Мистерията на Голгота. И също така да разкрие не само земното, но и космическото значение на Мистерията на Голгота.

Когато Рудолф Щайнер започва с тези откровения, е било ясно, че това рано или късно ще доведе до конфликт с Теософското общество, тъй като Теософското общество не е искало да има тази Христова мъдрост. Не е необходимо сега да се спираме подробно на този въпрос. Достатъчно е да кажем, че по времето на Коледа между 1912 и 1913 г. Антропософското и Теософското движение се разделят и по Коледа 1912 г. в Кьолн се създава независимо Антропософско движение. За Рудолф Щайнер това всъщност нищо не е променило, тъй като от самото начало, дори в рамките на Теософското общество, той е представлявал всъщност Антропософското движение и е продължил да го прави, но вече по един независим начин, освободен от външните форми на Теософското общество.

През 1913 г. два пъти се случва същото: през есента на тази година се слага основният камък за първия Гютеанум, като в храма на този нов духовен живот цялата Антропософия става видима, а през май на същата година Рудолф Щайнер изнася в Лондон една много важна, много решаваща лекция, в която говори за първи път за Михаиловата мистерия на нашето време и то не само пред членовете на Висшата Духовна школа, а пред всички членове на Антропософското общество. Това е било свързано с едно друго събитие. То е свързано със събитието, което Рудолф Щайнер назовава "най-важното събитие на нашето време", а именно с появата на Христос в етерна форма, тъй като Христос няма да се появи повече на Земята във физическо тяло. Този, който се поддаде на такава грешка, би отрекъл Мистерията на Голгота и ще покаже, че всъщност въобще не е разбрал Мистерията на Голгота. Тъй като Мистерията на Голгота стои в центъра като една ос на цялото развитие и по този начин ние като че ли можем да разделим световното развитие на две части: развитието, което се движи към Мистерията на Голгота и това развитие, което започва от Мистерията на Голгота и води към бъдещето.

През 1910 г. Рудолф Щайнер за първи път говори в Швеция, Северна Европа, за появата на Христос в етерно тяло, в Духовния свят и оттогава Рудолф Щайнер говори за това и сега аз ще го кажа буквално: че към централната, основната задача на Антропософията спада да се оповестява Христос в етерното тяло. И Рудолф Щайнер е говорил за това не само в безброй лекции, а съдържанието на тези лекции се дава

в една малка книжка. Той е изнесъл стотици лекции върху това, но той е показал и космическите предпоставки за това събитие. Той е говорил за космическите дела на Христос; за делата, които Христос е извършвал на Земята още когато е бил в слънчевата сфера; как чрез тези дела той е спасил три пъти човечеството на Земята и как тези три велики, космически Христови дела след като се е състояла Мистерията на Голгота на Земята, как тези три космически дела ще се отразят като в огледало в земен план чрез все по-силните свръхсетивни откровения на Христос към човечеството. И ние днес живеем във времето на първото от тези свръхсетивни Христови откровения. И това откровение Рудолф Щайнер нарича появата на Христос в Етерния свят, т.е. в свръхсетивния свят. И той говори за това, че ще последват още две още по-висши откровения, но всички тези откровения са следствие от Мистерията на Голгота, която е в центъра.

Така получаваме една картина за космическото измерение на християнството и можем да кажем още много неща за това, но това би излязло извън рамките на една лекция. Но ние виждаме как михаелическото навлиза в христовото и резултатът е, че христовото добива космически измерения. И в този смисъл Рудолф Щайнер говори как в двете течения, за които говорим тук, как е било подготвено това явление, за което говорим сега, което става в днешно време, а именно появата на Христос в Етерния свят. Това явление е било подготвено както от розенкройцерска страна, така и от михаелическа страна и затова накратко ще го характеризираме. Когато Християн Розенкройц е бил посветен през 13-ти век, плодовете от неговото посвещение са се отпечатали в неговото Етерно тяло и затова Етерното му тяло е станало толкова ценно и не се е разтворило, както това става с телата на другите хора след смъртта, а е било съхранено в Духовния свят. И много поколения на истинските розенкройцери са работили чрез това Етерно тяло. И Рудолф Щайнер казва, че в наше време това Етерно тяло на Християн Розенкройц става толкова мощно, че хората, които биват осенени от това тяло, ще получат способността да виждат Христос в етерното. И така това явление се подготвя от розенкройцерска страна.

След това Рудолф Щайнер описва как това явление се подготвя от страна на Михаил. В една от лекциите си от 1914 г. той описва как Михаил, в света, който граничи със Земята, се бори с Ариманическия Дракон, с ариманическите Духове и Христос се появява на хората в една действителна имажинация. И така Рудолф Щайнер описва как и от михаелическа страна се

подготвя появата на Христос. Ние видяхме, че розенкройцерите работят за преобразяването на човека и чрез това преобразяване хората ще могат да виждат Христос в етерното. В михаелическото течение става въпрос за преобразяването на Земята, а това означава, че Михаил се бори за образа на Христос в днешно време.

В първата част от живота си Рудолф Щайнер говори предимно за розенкройцерството. През втората половина от живота си той обаче говори основно за михаелическото течение. Това, което все повече обединява двете течения е участието и на двете течения в появата на Христос в Етерния свят. Но Рудолф Щайнер говори също така и за събитието на своето време. Той говори как чрез борбата на Михаил с Ариманическия Дракон в края на 19-ти век, от Михаил на Земята биват изтласкани редица ариманически Духове, т.е. те са били свалени в сферата, където са хората. И къде се появяват тези Духове на мрака на Земята? Рудолф Щайнер посочва това много точно и то много болезнено засяга особено нас, живеещите в Източна Европа. Тези Духове на мрака, които са били свалени от Михаил на Земята, те са обладали определени хора на Земята и тези хора са били болшевиките - хората, които най-напред в Русия, а след това и в други части на Източна Европа основно са донесли най-голямата трагедия. И ние трябва да знаем, че всички тези хора са били обладани от ариманическите Духове, които са били противници на Михаил. Чрез хората тези Духове са се опитали да попречат на човечеството да възприема Христос в Етерния свят.

И в края на моето разглеждане искам да видим как Рудолф Щайнер окончателно свързва тези две течения. Ние знаем, че това е станало на Коледното събрание в края на 1923-24 г., а за да разберем какво е станало тогава, трябва да държим в съзнанието си много ясно следното: а именно това, което коренно отличава християнството от всички други религии; тъй като всички религии без християнството са ре-

лигии на мъдростта. И затова всички тези религии поставят на централно място посланието за мъдростта, Книгата на мъдростта. Например, Ведите в Индия, Бхагавад Гита за кришнарите, за будистите – проповедите на Буда, Талмуда – за евреите, за мохамеданите – Коранът. Ако продължим в този смисъл, може да кажем, че на християните са дадени Евангелията, но не е така. В Евангелията мъдростта играе второстепенна роля. Това, което стои в центъра на Евангелията, е описанието на живота на Исус Христос. И животът на Исус Христос кулминира в едно единствено дело, а това е Мистерията на Голгота. Затова Апостол Павел е могъл да каже, че ако Христос не е възкръснал, всичко друго в християнството би било безсмислено. Разбира се, че в християнството, както и в Евангелията, също се съдържа мъдрост, но не е важна мъдростта в случая. Важно е, че Евангелията посочват едно събитие, което има значение за цялото развитие по-нататък; едно дело, чрез което се появяват кълновете на нещо съвсем ново за бъдещото развитие на човечеството. А това е спасението на човечеството и на Земята като обещание за бъдещето на човечеството и на Земята. И това е тялото на възкресението от обетованото бъдеще.

И тук стигаме до нещо много важно: когато един съвременен посветен, един християнски посветен иска да се свърже наистина с Мистерията на Голгота, ако иска да действа наистина чрез силите на възкресението от Мистерията на Голгота, тогава няма да е достатъчно той да предава на хората само мъдрост, независимо дали като пише книги или изнася лекции, тъй като Христос не предава мъдрост, той е извършил нещо, той е извършил едно дело. И затова всеки християнски посветен, който се свързва с Мистерията на Голгота, трябва да стане творец, черпейки от силите на Мистерията на Голгота; и затова, когато мислим за основаването на Новите мистерии по време на Коледното събрание, естествено, трябва да очакваме, че в центъра на тези нови мистерии няма да стои

мъдростта, а едно ново сътворение. И това е действително така. Но това можем да го споменем само така, накратко. Сигурно си спомняте казаното, че в розенкройцерското течение в центъра е стояла работата над камъка на мъдростта, а при Коледното събрание става една невероятна метаморфоза на това розенкройцерско течение, а именно: че в центъра на новите мистерии се поставя не камъкът на мъдростта, а камъкът на любовта, който е бил създаден от Рудолф Щайнер в духовната сфера, която граничи със Земята, която е била създадена от Щайнер като свободно човешко същество от христовата субстанция. И това ново творение, този камък на любовта, е пренесен като свободно дело в сферата на Михаил и е било прието от Михаил и Михаил е отговорил на това продиктувано от свободата на човека дело. И той е отговорил чрез основаването на Михаиловата школа на земята, която ние в Антропософията наричаме "Свободна школа за Духовна наука". Това е Школа, която е основана не от Щайнер, а чрез самия Михаил, от самия Михаил на Земята. И чрез това училище пътят на посвещение на розенкройцерите получава нови космически измерения. И така двете течения се обединяват, но не на нивото на мъдростта, а на нивото на свободното човешко действие. И така е била положена основата за новото бъдещо християнство и то в една форма, при която всеки човек с добра воля може да участва, да се включи в процеса на преобразяване на човека, на преобразяване на Земята, в светлината на етерния Христос и чрез силата, която е произтекла от Мистерията на Голгота и се е вляла в човечеството. И основаването на новите мистерии е най-великото дело на Рудолф Щайнер като съвременен християнски посветен и като велик последовател на Христос Исус.

*Сергей Прокофиев*

*Превод от немски – Величка Йорданова*

## **Тамплиерите - предшественици на михаелическото отношение към парите**

**Какво от всички добродетели, власт и функции, на които е бил възплъщение Орденът на рицарите-тамплиери, е могло така фатално да разпали алчността на кралската власт на Филип Хубавий и да доведе до вероломните му машинации в петък, 13 октомври 1307 г., с което се беляза сгромоляването на Ордена, точно преди 700 години?**

Търсенето на отговора на този въпрос ни води право към това, което бихме могли да наречем тайни на златото, т.е. на начина да се управлява мъдростта и ума сред човечеството. По този въпрос между Ордена на Храма и краля на Франция беше започнала духовна битка на най-високо равнище, отражение на битката, противопоставяща Михаил и Ариман.

До нас са достигнали няколко автентични документи със сметките на Ордена, позволяващи да се проследи подробно мястото на Храма във финансовото управление на Европа през XIII в. Те са свидетелство и признание за значи-

телния принос на Ордена на Храма в счетоводната техника. За какво става въпрос?

През Средновековието, дори в най-бурните времена, постоянно е била признавана по принцип неприкосновеността на църковните сгради. Големите резиденции на тамплиерите толкова повече ще да са вдъхвали респект, понеже се е знаело, че са били пазени от рицари, известни както със своята религиозност, така и с военната си репутация. Така че към тях от всички страни са се стичали депозити. За всеки от тези вложители Храмотъ е откривал сметка, в която братът-счетоводител е вписвал сумата и

вида на влога. Тези вложения са били прекратявани три пъти годишно - на Възнесение, на празника на Все светии и на Сретение господне. На всяка от тези дати братът-счетоводител е откривал нова страница за всеки клиент, като е пренасял на нея само остатъка от предишната. Това е било изобретяването на текущата сметка: с вписването върху новата страница на сумата, обобщаваща всички предишни сделки, миналото е било кондензирано в една единствена цифра - остатъкът и само той е бил дължим. Този технически напредък е имал огромно значение - дори той е стигал може би отвъд способността на душата по онова време да го схване. От една страна, това е помагало с един поглед да се придобие представа за финансовото състояние. От друга страна, то е давало право на различните клиенти на Храма да обменят помежду си парични суми без да ги разменят в брой, чрез просто вписване от една сметка в друга.

Освен с влоговете, Храмът се е занимавал с почти всички възможни финансови операции, като възстановяване на пари, заеми, поръчителства, парични преводи и плащания на разстояние. Със създаването и разпространяването на резиденциите на Ордена в повечето страни на Западна Европа Храмът станал първата международна банка на всички времена. Обаче един аспект покрива с тайнствен воал тази дейност на тамплиерите като й придава нюанс на свято благородство: при проучването на документите от онова време не е открито никакво вписване на заплащане за многобройните финансови услуги. Никъде не се говори за лихви или за каквато и да е комисионна.

Но има и още нещо, и тук се докосваме до един аспект на отношението на тамплиерите към парите, чиито последици са все още слабо проучени. По време на кръстоносните походи на Храма е било поверено общото управление

на финансите на мнозина важи за онова време владетели. Така на практика тамплиерите са станали упълномощени и признати ковчежници на благородниците, князете и кралете. Така е било с кралете на Франция и Англия през XIII в., което създадо на Храма в Париж и на Храма в Лондон репутация, чийто отзвук и до днес се усеща в тези градове. Това е довело до особения факт, че на тези, чиито ковчежници - експлицитно или имплицитно - са били тамплиерите, се е отпуснал известен кредитен лимит, което е удостоверено подробно в сметките на Храма в Париж по отношение на краля на Франция. А да се отпусне кредитен лимит в текуща сметка косвено означава ни повече, ни по-малко, да се създават пари.

Това явление беше разбрано, обяснено и използвано едва през XX в. То е в основата на възможността да се съкрати или дори да се премахне златното покритие на паричните единици от националните банки. Днес, голяма част от парите, наречени „в обръщение“, всъщност са създадени по този начин от банковата система. Възможността за това произтича от факта, че една банка може да отпусне като кредити по-големи суми от парите, които действително притежава. За да разберем как е възможно това, нека си представим, че една банка отпуска кредитен лимит от десет хиляди по текуща сметка на десет различни клиенти. Практиката показва, че тези десет хиляди кредит, отпуснати действително, никога няма да се използват едновременно. Следователно банката има да покрива само част от отпуснатите кредити с налични пари. Разликата се получава от парите, създадени от кредита по текущата сметка. Следователно по времето на тамплиерите е имало голям брой владетели, които са секли пари, т.е. експлицитно са създавали пари като отпечатвали образа си върху монети от повече или по-малко ценни метални сплави. След това

тези пари са се предавали от ръка на ръка в замяна на извършваните от човека дейности в кралството. Освен това, съществува имплицитно създаване на пари - също толкова, ако ли не и по-ефективно, от Ордена на Храма. Този факт предполага страхотната финансова мощ на Ордена, отдаден изцяло на подема на една християнска цивилизация в Европа през XII, XIII и началото на XIV в., даващ възможност за построяване на манастири, катедрали, пазарни площи и пътища, които са ги свързвали.

Високата морална стойност, постигната от християнското посвещение на тамплиерите и от отдаване на кръвта им за Христос, се излъчвала навън във всеки жест на техния обществен живот, с който са участвали във великото човешко дело за оформяне на лицето на Европа. Отвътре и без да се вижда, то е било придружавано от владеещото на една от големите тайни на обществения живот - тайната на създаването на парите.

Точно срещу това се е борил Филип Хубавий, подпомаган от тези, които Рудолф Щайнер не се колебае да нарече „негови креатури“, между които и папа Клемент V, който за целта е черпил от най-черните мистерии на човечеството.

А днес? В един момент, когато от началото на XX в. насам парите са станали мярка за успеха на всички човешки общества, нещо може би подсилено от времето, в което се намира светът, не изниква ли отново в най-индивидуален план същата битка във всеки от нас?

*Марк Десол*

*Тази статия е взета от бюлетина „Новини за антропософския живот в Швейцария“, бр. 10, октомври 2007 г.*

*Превод от френски - Светла Бисерова*

## Арестуване на тамплиерите

Призори на 13-ти октомври 1307 г. съдебните и финансовите власти на краля арестуваха и затворили всички тамплиери във Франция едновременно. Малцина са се спасили от този лов, проведен в най-голяма тайна по подобие на тайните полицейски операции в тоталитарните държави през 20-ти век. Този петък беше един от най-черните дни в историята на нашата история що се отнася до пристъпването към преднамерено пълно унищожаване на един забележителен орден в духовната история на християнския запад.

Операцията беше проведена по заповед на краля на Франция Филип Хубавий. По онова време той бил предприел едно широкомащабно противопоставяне на папството, чийто залог е било управлението на делата на Църквата на територията на кралството и кралят е изисквал висшата власт като дадена му от Бога. С помощта на специалистите-съветници по римско право, легистите, този крал по същото време въздигал доктрината на кралския абсолютизъм, според която кралят, владетел на своето кралство, разполага с неограничена и неразделна върховна власт. Така Орденът на храма се намерил в центъра на една битка между духовното и преходното в контекста на формирането на абсолютната монархическа държава. И не е

случайно, че в тази работа кралят съзнателно е изпреварил инициативите на папата в провеждането на анкетата за Ордена на тамплиерите, за които са се разнасяли слухове от кралската пропаганда. Действайки по този начин, кралят същевременно спазвал приличието с факта, че съгласувал действията си с папата, пребиваващ тогава в Пуатие.

Тайното писмо, с което се нарежда арестуването, носи дата 14-ти септември, празникът Въздвижение на честния кръст. То е модел на изкуството на дезинформацията чрез лъжа и обработване на умовете, прекалено често склонни да вярват на най-неправдоподобни изявления, когато са изречени като нещо очевидно от официалните власти. То е също и

паметник на лицемерието, в който кралят се освобождава от всякаква отговорност считайки, че осъдителните факти са това, което го е тласнало да действа директно с подкрепата на Църквата, в съответствие с едно ясно изразено искане на инквизитора на Франция, Гийом дьо Пари. Като прочетем представеното от Малкълм Барбър писмо, можем да схванем стратегията на краля при акта на арестуването.

„...Нещо горчиво, нещо жалко, за което е отблъскващо да мислиш, ужасно е да го чуеш; ненавистно престъпление, отвратително злодеяние, гнусно деяние, омразно безсрамие, нещо напълно нечовешко, повече дори, чуждо на всяка човечност“

Стози паметник на реториката започва тайната заповед от 14-ти септември 1307 г., която Филип IV изпраща на всички свои съдебни и данъчни чиновници, като им поставя задачата да подготвят арестуването на членовете на ордена на Храма в кралство Франция. За голямо смайване и ужас на краля, хора "достойни за доверие" му били докладвали за престъпленията на братята тамплиери, които, "криейки вълка под агнешка кожа", отново са разпнали Христос. В действителност те са Го обсипали с „оскърбления, по-тежки от оскърбленията, понесени от Него на кръста". При приемането си в ордена тези хора, които претендират, че са християни, три пъти отричат Христос и три пъти плюят върху образа му. После, освободени от мирянските си дрехи, голи са отвеждани при тамплиера, натоварен да ги приеме, който ги целува по най-долната част на гръбначния стълб, по пъпа и накрая в устата „за срам на човешкото достойнство, съгласно светотатствения ритуал на техния орден". Освен това един обет на тяхното изповедание ги задължава от този момент нататък да се отдават на плътски връзки с членовете на ордена „ако това се по-

иска от тях, без възможност за отказ". И накрая, "това гнусно племе е напуснало животворния извор и прави приношение на идолите". Това огромно словесно насилие преминава през целия документ. Със своите слова и действие те „оскверняват земята със своята мръсотия, унищожават благодеянията на росата и покриват чистотата на въздуха".

Кралят признава, че отначало се е съмнявал в достоверността на обвиненията. Той бил помислил, че така зловеците доносници от този род и разпространители на слухове са били движени повече "от зла умисъл и завист, от остена на омразата или алчността, отколкото от ревностна вяра, от усърдие за справедливост или от чувство за милосърдие". Но се били натрупали толкова обвинения и представените аргументи започнали да стават толкова правдоподобни, че се били появили „силни догадки и подозрения". Така кралят се срещнал с папата и поискал мнението на сановниците и бароните от своя съвет за най-добрия начин да се открие истината по този въпрос. Като последица от тези разисквания и подкрепен от искането на Гийом дьо Пари, инквизиторът на Франция, „който поискал помощ от нашата десница", Филип постановява всички членове на Ордена да бъдат затворени и изправени пред църковния съд; всичките им имуществва, движими и недвижими, да бъдат иззети и съхранявани без щети от кралската гвардия. Вероятно някои от рицарите биха могли да се окажат невинни, но подобна анкета е напълно в тяхна изгода, тъй като всички са опетнени с една толкова лоша репутация. Филип ясно бил схващал какъв е дългът му: "Ние, които сме поставени от Господа на наблюдателния пост на кралското височество, за да защитаваме свободата на вярата на Църквата и които желаем нарастването на католическата вяра преди задоволяването на

каквито и да е желания на нашия дух"

Много бързо, под въздействието на силови разпити, доказани мъчения и заплахи, тамплиерите признали всичко, в което били обвинявани, та чак до сановниците на Ордена, включително великия, майстор Жак дьо Моле.

По този начин кралят разполагал с мечтания юридически арсенал, който да му позволи да преследва разрушителната си цел.

От своя страна папа Климент V реагира на арестуването, като написал на Филип Хубавий: „Вашето импулсивно поведение е оскърбление за нас и към римската Църква". Обаче, макар папата да е могъл за известно време да противоречи на краля, той е бил прекалено слаб, за да противодейства ефикасно на волята за пълно унищожение на един злотворен крал.

Поради голямото значение на въпроса за Ордена на тамплиерите в духовния живот на Европа, ще имаме случай в следващите броеве да се върнем към него по-задълбочено. Засага можем да отпратим тези, които желаят, към лекциите на Рудолф Щайнер от 25-ти септември и 1-ви октомври 1916 г., публикувани в цикъла „Духовните основи на съвременната история".

Накрая бих желал да поздравя чудесната среща на тема „Посланието на тамплиерите", организирана на 12, 23 и 14 октомври в Лан по инициатива на Изабел Вал дьо Флог и Жан Поайер, в присъствието на 70 участници едновременно и с други срещи от същия вид, състояли се в Германия /Хамбург/ и САЩ /Гленмуур/.

Ползвана литература:

1. Барбър, Малкълм, "Процесът на тамплиерите", изд. "Таландие", 2007 г.
2. Деморже, Ален, "Живот и смърт на Ордена на храма", изд. дю Сьой, 1985 г.

Антоан Додримон

Превод от френски - Светла Бисерова

## Към темата на годината, 2007-2008

### Източници на вдъхновение

За избора на темата за 2007-2008 г., предложена от Колегиума на Школата за духовни науки в Гьотеанума има три вида основания. Първо, тя осъществява приемственост с предишните години като е ориентирана към мисленето на сърцето:

2005-2006 г. - Развиване на мисленето на сърцето.

2006-2007 г. - Течението на годината - път към развитието на мисленето на сърцето.

2007-2008 г. - Пътища за развиване на мисленето на сърцето чрез упражнения в медитация и изкуство.

От друга страна във връзка с годишнината на теософския конгрес в Мюнхен на Петдесетница 1907 г. тя се съотнася с художествения импулс, изявен по този случай чрез украсата на залата и представлението на „Свещената драма на Елевзис" от Едуард Шюре. Миналата пролет в Гьотеанума беше изложен умален модел на конгресната зала. Това беше един случай да се констатира до каква степен употребяваните изразни средства носят отпечатъка на епохата си. Рудолф Щайнер считаше, че въпреки възможните несъвършенства е абсолютно необходимо чрез художествена дейност да се оживяват ми-

слите, които като такива са само мъртви сенки на духовната действителност, която сме напуснали, възплъщайки се.

**„Като стигане до известна степен на познание антропософията чувства нужда от преминаване към изкуство. Ще стане очевидно, че понятията не позволяват да се изрази пълнотата на света, а за това трябва да се прибегне до изкуството.“** (СС-276, лекция от 18-ти май 1923 г.)

В творчеството на Рудолф Щайнер „Календарът на душата", „Мистериите драми" и сградата на Гьотеанума възплъщават по-специално този импулс, който впрочем живее във всичко, което той е дал, независимо дали в писмена форма, в лекции, или в многобройни мантрични строфи, предназначени за медитиране.

Третото основание се отнася до „Мистерийните драми“, които едновременно са театрални пиеси с действие, разположено на различни нива на съзнание, и изживявания в областта на медитацията. Като драматични творби в началото те ни затрудняват, защото богатството на тяхното съдържание се изпълзва от обикновеното съзнание на зрителя. **„Днес отново трябва да се намери пътя към духа, трябва да се намери начин в поетичната творба да се създадат действащи лица, с които човекът, същество от плът и дух, да може да се движи сред духовните явления, с които е наситен светът. Това именно се опитам да направя в моите „Мистерийни драми“, които са плах опит в тази посока. Вие виждате лица, които не си разменят баналности, които могат да се чувят на улицата или на пазара. Те си казват това, което може да живее между хората, когато се чувстват свързани едни с други посредством по-висши духовни импулси, когато това, което се разиграва между тях, не произтича единствено от инстинктите, нагоните и страстите, а от това, което съдбата, кармата, изразява чрез инстинктите и страстите в течение на векове и хилядолетия на последователни въплъщения.“** (С-276, лекция от 20-ти май 1923 г.)

От XV в. насам преобладаващият начин на мислене постепенно се е интелектуализирал и е достигнал до днешната научна мисъл. Човек вече не се чувства едновременно гражданин на земята и небето. Науката, изкуството и религията, които в древните Мистерии са представлявали неразделно единство, се превърнаха в изключващи се едни други напълно отделни области. Именно поради това човекът не се чувства вече едновременно гражданин на земята и небесния свят. Той се е отчуждил от себе си и от другите, тъй като е загубил съзнанието за своя произход. Поради това образът на света и на човека странно е обеднял.

Създавайки „Мистерийни драми“, Рудолф Щайнер има предвид (предпоства), че антропософията има за задача да преобрази в съвременен път за познание, открит за всеки индивид, който го търси, онова, което е живяло в древните Мистерии, но е било достъпно само за избрани личности. Този път към духа започва с познанието, науката, прониква се с живот чрез изкуството и завършва със задълбочаване на религиозното естество в контакта с духовния живот. С други думи, става въпрос за обучението, което се позовава на интелекта, за изживяването, оживяващо в сърцата ни под въздействието на изкуството и за медитацията като среща на едно същество с друго същество на духовно равнище.

В своята „Автобиография“ Рудолф Щайнер

казва: **„Винаги съм изпитвал най-голяма радост да следя така дълбокото влияние, което художественото обучение упражнява върху антропософското движение. Изследователят, желаещ да обхване чрез понятия различните същества на духовния свят и да им придаде интелектуалната форма, има нужда от голяма подвижност в действията на своя ум. Той може да я постигне само, подхранвайки душата си с художествени образи.“**

Наистина беше абсолютно необходимо да се предпази Обществото от каквато и да е фалшива сантименталност, от която винаги произтича известна липса на вътрешна истинност. Едно Общество, посветено на духовни изследвания, винаги може да попадне под пагубни влияния, но ако човек успее истински да раздвижи един курс или една лекция, създавайки известна интелектуална подвижност чрез ясни идеи, той успява да прогони тези чувства на нестабилност и интелектуален фалш, които прекалено често се срещат у слушателите.

И именно изучаването на изкуството позволява да се достигне до тези резултати. Наистина, изкуството, въпреки че зависи от чувството и усещането, все пак се стреми към светла яснота, както в творческото усилие, така и в разбирането, които то изисква, така че то е най-ефикасният контрапункт на всички опетнено от фалшива сантименталност.“

(„Автобиография“, глава XXXVII)

### Двете медитации в контекста на първата драма

Двете медитации за светлината и любовта, извлечени от 3-та и 7-ма сцена на първата драма „Портата на посвещението“ припомнят космическата и човешката еволюция, споменати по-горе. И двете излизат от Бенедикт и са отправени към Йохан в различни вътрешни ситуации. В третата сцена ни се показва Йохан, разтърсен до основи от току-що преживяното с Мария, чиято телесна обвивка е временно употребена от едно противоборстващо същество, което я кара да проклина своя водач и учител Бенедикт. Това впрочем напомня практиката в древните Мистерии, в които кандидатът за посвещение е излизал от тялото си под въздействието на емоционален шок. В това състояние на дълбока уплаха той получава известна подкрепа под формата на ключови думи или ориентировъчни думи, които му отварят достъпа до духовния свят. Тогава той прониква в една област, където среща Луцифер и Ариман, духа на стихииите и приятелите си Капезий и Щрадер в съответните им връзки с двамата изкустители. В пета сцена той духовно се намира в подземен храм, невидимо мистерийно място, където вижда приятелите си обединени брат-

ски, във външен вид, който са имали в предишно въплъщение. Седмата сцена е разположена в една по-висша област, където той среща Мария и осъзнава смисъла на тяхната връзка през миналите въплъщения. Следователно тези медитативни слова се отнасят предимно към миналото. Те насочват към сътворението на вселената, а също и към преминаването на човешката индивидуалност през нейните последователни животи. По определен начин те отразяват трите първи части на Медитацията на основополагащия камък, в които се показва връзката на човешката душа със силите на пространството, времето и мисълта.

Втората медитация, дадена на Йохан, е наречена „Слово на силата“. Тя трябва да му позволи да се върне в тялото си с опитностите, които току-що е преживял отвъд прага. Това е зов за задълбочаване на връзките между хората. След като е разпознал сам себе си в космическите сили, човекът се обръща към себеподобните си. Тъй като е прекрачил съзнателно прага на духовния свят, той е проникнал в Истината, която е основата на всяка социална плодотворна човешка връзка. Тази медитация е насочена към бъдещето, към това, което се развива чрез истинските връзки между съществата и техните действия в съгласие с целта на сътворението. Какво тя върши в човека е описано впрочем в 8-ма сцена по повод портрета на Капезий, нарисуван от Йохан. Сетивното и свръхсетивното качество на тази творба се усеща от всички присъстващи в ателието приятели. Тъй като тя почива главно върху изживяната истина, изтласква на втори план чисто естетическите критерии. Духовната опитност на художника е превърнала произведението на изкуството в социална творба. Самият Йохан заявява по този повод:

**„...четката ми беше водена от сили, развити от Капезий в минали животи. И ако съм разкрил тъй същността му, портретът е изпълнил онова, което бях замислил. Художествената му стойност за мен далеч не е висока.“**

(„Портретът на посвещението“, 8-ма сцена)

Накрая нека възпроизведем текста на тези две медитации, където рамката, дадена от идентичните стихове (с курсивен шрифт) се изпълва до едно изживяване от космически порядък в първата медитация и от човешки порядък - във втората. Тяхната симетрична структура показва до каква степен разкриването на космическите реалности в човека е необходимо за изпълнението на неговата мисия като член на човечеството, стремящ се да допринесе за целите на еволюцията. Тук можем

да си позволим да видим отражение на четвъртата част на Медитацията на основополагащия камък.

**„Творящата светлинна същност сияе през широкия простор, изпълвайки света с живот. Благословията на любовта излива топлина през вековете, вестейки откровението на всемира. Духовни пратеници свързват творещата светлинна същност със откровението на душата. Когато с двете свърже човекът истинската своя същност, в духовни висини ще заживее.“**

*(Трета сцена)*

**„Творящата светлинна същност сияе от човек към друг човек, за да изпълни с истина света. Благословията на любовта душата стопля в друга, за да създаде блаженството на всички светове. И пратеници на духа обединяват благословеното човешко дело с мировите цели. И щом човек, откриващ се във друг човек, успее тези две неща да съчетае, чрез топлината на душата духовна светлина сияе.“**

*(Осма сцена)*

*Гюдрюн Крон, генерален секретар на АО във Франция.*

*“Nouvelles de la Societe anthroposophique en France”, юли-август 2007 г.*

*Превод от френски - Светла Бисерова*

## **Осмият ритъм на Медитацията на основополагащия Камък като вътрешен ритъм**

Към известните седем ритъма, свързани със седемте дни от седмицата, които има Медитацията на основополагащия Камък – която може да бъде наречена още и духовното завещание на Рудолф Щайнер – понякога се прибавя и втората част на нейния последен куплет като един вид своеобразен “осми” ритъм. Когато бъдат изживени дълбоко в душата, неговите стихове могат да оживеят под формата на един истински вътрешен ритъм, превръщайки се в чувство за движение – не само пространствено и времево - на самите думи вътре в душата, оформяйки в едно завършено цяло нашите представи за земната еволюция и за нейния

повратен момент – Мистерията на Голгота, и превръщайки се в една истинска вътрешна евритмия. Нека се опитаме да разгледаме неговите стихове от тази гледна точка:

### **Божествена Светлина**

В думата “Божествена” ние имаме едно отваряне, устремяване на душата навън към света – сякаш навън от себе си. В началото на земното развитие, това отваряне е било към духовния свят, към Божественото. С даряването на Аза от Елохимите, и особено след Грехопадението, човекът получава възможността на насочи своя поглед отвътре навън – към Божественото, което тогава той е възприемал навсякъде около себе си – от този устрем много по-късно възниква религията. След това, в думата “светлина”, ние имаме едно прибиране навътре в собствената душевна същност – сякаш се носим от мировото пространство със светлината, която ни озарява отвсякъде и се прибираме в себе си. Но и в двете понятия – в това за Божественото и в това за светлината – ние имаме една предимно духовна, но все още обща, множествена представа – лишена от конкретност и истинска Азовост.

### **Христос - Слънце**

Повторение на същите две движения ние имаме и във втория стих на куплета – отваряне навън – в свобода – към Христос, най-великият представител на Божественото във физическия свят – и прибиране отвън навътре от Слънцето, източникът на физическата светлина за Земята. И тук ние имаме една много голяма стъпка напред – защото древната, пантеистична представа за това, че Бог е навсякъде, се превръща в представата за Бога, проявен в една историческа личност – тази на Христос Исус. Древната без-Азова представа за Бога сега придобива един Азов характер – донесен на Земята именно от Христос Исус. Така и общата представа за светлината от предишния стих се превръща в конкретната представа за едно небесно тяло – Слънцето - и това става именно в условията на физическия свят. Докато в предходния стих Божественото е все още горе, на Небето, в този стих Божественото слиза на Земята – свързвайки физическото с духовното чрез едно дело, даващо възможността за пълна свобода на индивидуалния човешки Аз – Мистерията на Голгота.

### **Сгрей нашите сърца Озари нашите глави**

В тези стихове ние отново имаме подобно

ритмично движение – устремяваме се навън (сгрей / озари), свързваме се с околния свят (нашите) и се прибираме отново отвън навътре в собствената същност (сърца / глави), като вторият път движението е на една по-висока, по-висша степен. Точно противоположният процес протича в нашето дишане – там ние първо се насочваме навътре с вдишването, потъваме в себе си до момента на равновесие, и след това се насочваме навън с издишването от нас въздух. Затова и този ритъм от медитацията можем да сравним с едно своеобразно дишане, с едно ритмично излизане навън и прибиране вътре в себе си – за да можем правилно да намерим равновесието между нашия вътрешен и нашия външен живот – а това става само с изградения собствен Аз. Защото точно Азът, приел в себе си Христовия Импулс, е това, което може по правилен начин да ни направи една хармонична част, както от цялото човечество, така и от целия Космос, от целия свят, за да може да се прояви, както “цялото в частта”, така и “частта в цялото”.

Досега ние имаме четири последователни ритмични “излизания” и “прибирания” – съответстващи на четирите планетарни състояния на Земята, като настоящото състояние съответства на стиха “Озари нашите глави”, показвайки значението на това Христовата Светлина да озари и човешката глава (мислене), а не само човешкото сърце (чувства). А за това е нужно свързването на земната човешка интелигентност с Космическата Интелигентност на Михаил, за да може по-късно човекът да намери напълно свободен път към най-висшия духовен орган в своето тяло – сърцето. Първият етап на това се явява слизането на мировата интелигентност на Земята в душата и философията на Аристотел. Така завършва първата половина на земното развитие, очаквайки Мистерията на Голгота. И следващият стих на ритъма бележи точно повратния момент, който се явява тя за човечеството:

### **За да бъде добро**

На фона на четирите предишни ритмични движения, този стих поражда едно вътрешно преобръщане в душата, едно движение, протичащо изцяло вътре – без да се проявява навън. Сякаш всичко досега се преобръща в душите ни и приема една нова форма – така, както цялото земно развитие се преобръща от Мистерията на Голгота. Този повратен момент е свързан с представата за доброто и морала, които вече трябва да бъдат извлечени не от някакви външно наложени закони или правила, а изцяло отвътре, от собствената душа. Така древната

представа за Бог като източник на доброто се превръща в представата за Човека като източник на доброто – и това се случи благодарение на Онзи Бог, който живя и страда като човек. С това са свързани и следващите стихове от кулпета:

**Това, което ние  
От сърцата основаваме  
От главите  
Целенасочено да осъществим**

Тук, след повратния момент на предишния стих, отново имаме поредица от четири ритмични движения: Отваряне навън (това), прибиране навътре (ние), навън (от сърцата), навътре (основаваме), навън (от главите), навътре (целенасочено да осъществим). Така стихът "за да бъде добро" разделя пасивното сгряване на сърцата и озаряване на главите от активното основаване на нещо ново чрез сърцата и неговото целенасочено осъществяване чрез главите – преходът от приемането към даването, от външното към вътрешното.

**Стремим се**

## Нови книги

### Египетски митове и мистерии

12 лекции от 2-ри до 14-ти септември  
изнесени в Лайпциг (СС-106)

В своя предговор към тези лекции Мария Щайнер предупреждава: **"Легендите и митовите, които са художествен израз на духовни процеси и събития, макар и да живеят само като сънища в нашите души, поддържат връзката ни със свръхсетивния свят. Това, което митовите пробуждат в душите ни, лесно може да бъде разрушено от едно интелектуалистично тълкуване, от произволни и тенденциозни разяснения на текстовете, от излишни коментари. Защото в този случай държим в ръцете си само отломки, а духовната връзка за съжаление се оказва прекъсната. И ако тази тенденция си пробие път в създаденото от Рудолф Щайнер духовно-научно движение, това фактически би означавало унищожаване на неговото духовно завещание."**

Предлаганият лекционен цикъл е продължение на лекциите, изнесени от 16-ти август 1908 г. в Щутгарт – "Светът, Земята и човекът" (СС-105). Още там Рудолф Щайнер подробно разграничава двете исторически възникнали разклонения: от една страна южните Мистерии, съхранили древната египетска мъдрост, и по-късно, чрез интелектуалното влияние на арабизма, довели до "мумифицираното" мислене на материализма; и от друга страна: северните Мистерии с техните грандиозни митове, прена-

Когато стигнем до тези думи, след поредното "вдишване", нашата душа е изцяло прибрана вътре в себе си, концентрирана в своята собствена същност. И тогава буквално прогърмяват, проехтяват думите "стремим се" (на немски wollen, т.е. волим, проявяваме воля) – след като нашата душа е изцяло прибрана в себе си, тя се устремява в всички свои волеви сили отново навън – към своята духовна прародина. И в този устрем сякаш индивидуалната воля – чрез Михаил – бива понесена от мировата воля нагоре – към духовния свят - и напред, към бъдещето. Сякаш около този устрем на душата се носи ехото на космическата воля – произлизаща от сферата на Отеца - и обгръща душата отвсякъде, прониквайки също така и в цялото Битие.

Ако разгледаме ритъмът от друга гледна точка, в началото той започва с пасивното приемане на Божествената Светлина, която се явява наследената Мъдрост от Старата Луна. В средата на ритъма ние имаме поврата, предизвикан на Земята от Христос Исус чрез Мистерията на

Голгота, чрез която Мъдростта на миналото се превръща в Любов - и накрая имаме напълно активния и творческия устрем на човешката душа, от която извира силите на Любовта – напред към Бъдещия Юпитер. Така този ритъм ни отвежда от миналото през настоящето към бъдещото планетарно въплъщение на Земята – от Космоса на Мъдростта към Космоса на Любовта, за да ни покаже, че според Антропософията Любовта не е нищо друго освен "новородената в Аза Мъдрост"<sup>1</sup>.

P.S. За изживяването на вътрешния ритъм особено спомага оригиналният текст на медитацията на немски. На български въздействие то определено е по-слабо, но все пак може да бъде изживяно на достатъчно висока степен.

*Радослав Радев*

1 Рудолф Щайнер - "Въведение в тайната наука" (GA-13), главата "Настояще и бъдеще в развитието на света и на човечеството".

сящи ни в прекалено далечни и несъответстващи на времето имагинации.

През септември 1908 г. Рудолф Щайнер ясно описва времевия механизъм на света и своеобразното "повторение" на различните културни епохи, като особено подчертава връзките между Египетската културна епоха и нашата съвременна културна епоха. Тази връзка е загатната също във вътрешното родство между Изис и Мадоната. **"В своето посвещение древните египтяни виждаха видоизменените етерни образи на старите атлантски богове. Особено затрогващ беше образът на Изис с детето Хорус... Тук Изис е оплождащата сила на Луната, която определяше безполовото размножаване на хората, включително до Лемурийската епоха. Оздравителното, благославящо и свещено въздействие на Изис е съхранено и до днес в чудния христианизиран образ на Мадоната с Младенеца."**

- - -

### Годишният кръговрат като дихателен процес на Земята и четирите големи празника.

(5 лекции, Дорнах 31.III - 08.IV 1923 г.)

### Антропософията и човешкото сърце

(4 лекции, Виена, 27.IX – 01.X 1923 г.) (СС-223)

Една невидима нишка свързва лекциите от април 1923 г. с тези от декември 1922 г., Събрани в цикъла "Отношението на човека към звездния свят" (СС-219). Там Рудолф Щайнер говори за "космическата Коледа" и произтичащото от нея "пълно христианизиране на" на човешкия

духовен живот. Броени часове след лекцията от 31-ви декември 1922 г. първият Гьотеанум избухва в пламъци и изгаря до основи. На следващия ден, в едно импровизирано помещение, на няколко метра от догарящите отломки, Рудолф Щайнер продължава лекциите си върху "Възникването на естествените науки" (СС-326). Нищо не може да спре неговото духовно-научно изследване, което 3 месеца по-късно го отвежда до имагинациите за "космическия Великден" и "космическия Йоанов-ден". Майката Земя ритмично вдишва и издишва, самата тя води човека в посвещението и му подсказва кога и как да устройва големите годишни празници. Във втората част на лекциите, изнесени през септември във Виена, Рудолф Щайнер посочва и духовната необходимост от въвеждане на един нов религиозен празник: Денят на Архангел Михаил, който следва да бъде отбелязван на 29-ти септември. Тъкмо в дружелюбната, "сърдечна" Виена, където Рудолф Щайнер се чувства като у дома си въпреки тежките следвоенни години, той мобилизира до най-голяма степен своите познавателни сили, разкривайки за пръв път противоположността между Мистерията на друидите и Мистерията на Митра.

За особеното значение на този цикъл говори и интересният факт, че Рудолф Щайнер, съвсем неочаквано за самата нея, изисква от д-р Ита Вегман да прекъсне натоварената си клинична работа в Дорнах и да пристигне във Виена, за да присъства на лекциите.

## Чудото във Виена

През март 2006 съветът на Антропософското общество в Австрия беше реформиран (*Anthroposophy Worldwide*, No3/2006, стр.9). Какво мислят членовете на съвета за своите първи опитности и какви проекти са предприели? NNA зададе тези въпроси на конференцията в Нюдюрфел, където някога е живял Рудолф Щайнер.

Със един необичаен ход, който беше извършен през март 2006, Антропософското общество в Австрия предизвика смяна на поколенията в своя изпълнителен съвет. Волфганг Томасчиз разказва: "Беше обявено, че всички по-млади членове – тези от нас под 50 – трябва да отидем в библиотеката и да помислим как би искало да продължи Австрийското общество. В следващия момент бяхме заедно в тази стая и се гледахме един друг в продължение на 10 минути. Останахме с впечатлението, че ще е възможно за нас да работим заедно. Решихме да се срещнем отново. Там започна всичко – ключовият момент, така да се каже."

### Изразходване на наличното време.

В резултат на този процес "младешите" в библиотеката на виенската "Тилгнерщтрассе" (Герхард Ангер, Зигфрид Бек, Андреа Хеленман, Волфганг Шафер, Хуберт Рьодер и Волфганг Томасчиз, заедно с Урсула Грюбер, която междувремево оглави Секцията по изкуства в Гьотеанума) сформираха изпълнителния съвет на Антропософското общество в Австрия. Как гледат сега членовете на Съвета на своето решение и какво се е променило в Обществото от онзи момент в библиотеката?

Герхард Ангер: "Всички бяхме ентузиастични в началото, но може да се каже, че отношението е вече по-трезво." По-специално стана ясно, че изискванията, които тази работа предявява към времето на членовете на Съвета,

значително превишават първоначалните предвиждания. "Ние изразходваме цялото време с което разполагаме", казва Хуберт Рьодер. "Искаме да трансформираме нещата, а не да ги подменяме", подчертава Волфганг Шафер.

### Семинар по медитация

Целта, която Съветът на Антропософското общество си постави, е следната: Антропософите трябва да бъдат виждани от обществеността като част от едно общество, което все още се учи и прави всичко възможно да приложи антропософията в практиката. Един проект за постигането на това е разработката на семинар по медитация. Един ден той може да послужи като съставна част от различни програми за обучение.

Членът на съвета Зигфрид Бек: "За модел ни послужи Рон Дунселман с неговия семинар по медитация в Холандия. Тук не става въпрос за групов медитация, а за напътствия, предлагани от хора с опит в медитацията. Това имаше много добър успех там. Ако искам да науча нещо за медитацията, би трябвало да мога да го намеря при антропософите."

Отначало имаше известни съмнения, добавя Волфганг Томасчиз, но вече има жив интерес към групата на семинара. Тя включва вече около 40 човека.

"Много хора медитират, но това много малко се обсъжда. Разговорите за медитация са нова територия за нашите членове.", отбелязва Хуберт Рьодер.

Антропософията в институциите и връзките между институциите и Обществото са следващи теми в интересите на Съвета. В това има един необичаен аспект: Австрия се отличава от останалите страни по това, че клоновете в Австрия са независими асоциации, а не подразделения на Националното общество.

"Ние можем само да ги убедим в това, което правим – няма друг начин", подчертава Волфганг Шафер. Едно средство за постигане на

това е намерено в провеждането на съвместни семинари и конференции като Конференцията за ритмите на Основополагащия камък от началото на август в Нюдюрфел – едно от местата, където Рудолф Щайнер е живял като дете. Обществото в това малко Бургенландско градче поддържа там център за семинари, именуван на Рудолф Щайнер.

### Активни в гражданското общество

Намирането на съвместни проекти с антропософските институции е важна част от работата на Съвета за "предотвратяване на размиването между институциите и Обществото". Волфганг Томасчиз вижда също като важна задача продължаващото подмладяване на Обществото: "Ние трябва да успеем в привличането на повече хора." Според виждането на Съвета, един начин да се постигне това е като се взима участие в дейностите на гражданското общество в Австрия. Сцената е наредена и целта е да се покаже, че "антропософите имат също и собствени идеи." Един положителен пример беше събитието във връзка с въпроса за безусловен основен доход.

Дневният ред на Съвета включва още и подобряване на публичната работа. Волфганг Шафер казва: "Надяваме се, че можем да станем видими и също хората да намерят техния път към нас." Първа стъпка в тази посока беше новият календар на събитията наречен "Wegweiser" (пътепоказател), който съдържа всички антропософски дейности в околностите на Виена. За издаването му отговаря Михаел Скорепя.

Генералният секретар – Хелмут Голдман – продължава да отговаря за връзките с Гьотеанума. Той също бе замесен в инициативата за смяна на поколенията.

*Cornelie Unger-Leistner, NNA*  
Превод от английски – В. Назъров

## Годишно събрание на АОБ

На 30 септември 2007 г. в София се проведе редовното Общо годишно събрание на Антропософското общество в България.

Тъй като в посочения час за начало на събранието нямаше кворум, то се отложи с един час, което по закон прави събранието легитимно дори без необходимия кворум.

След откриването от Георги Акабакиев, Вихра Калапишева ни свърза с приятелите зад Прага с благодарност за това, което са направи-

ли за нас на земята и което сега правят от другата страна.

Председателят направи обзор на дейността на АОБ и предпочете да го нарече не доклад, а по-скоро споделяне на това, което живее в него. Тази година АО в България отбелязва първия седемгодишен период от съществуването си. Това има особено значение, тъй като показва, че вече сме преминали първоначалния етап. За 7 години човек подменя физическите субстанции на тялото си и в този смисъл учредителите са вече променени. Работата на АОБ е това, което става в групите. Радостно е, че възникнаха и нови групи – в Пловдив, в Ямбол, а и в София.

Това е добър показател. На Михайловия празник беше изказана идеята и за образуване на групи по интереси в различните сфери на човешката дейност. Тази идея е хубава, но се усеща липсата на нови членове, които да се присъединят към постоянните участници. Възниква въпросът как да се направи така, че Антропософията да обхване повече хора? За това е необходимо умението да говорим Антропософия в света. Друг начин е писаното слово. Официалният ни печатен орган беше подобрен благодарение на хората, които се заеха с това. Вестникът ще стане още по-хубав, ако има обратна връзка с читателите. Увеличават се и пишещите хора

– Лиана Антонова, Иван Симеонов, Филип Филипов, Иванка Кирова. Ние нямаме много възможности да кажем това, което ни вълнува. Едното място са антропософските групи. Другото място са празниците и кръга за разговор по определена тема. Третият начин е да пишем във вестника. Това лято всички бяхме свидетели с какъв ентузиазъм се посрещат лектори като Сергей Прокофиев, но ние не можем да разчитаме само на това, а трябва да се научим да го правим сами и да посещаваме със същия ентузиазъм и това, което сами организираме. Нашите срещи са много важни, защото чрез тях се научаваме да възприемаме висшата духовна същност у човека. След това Георги сподели и за едно събитие, което настъпва с усета за център и зависи от определянето на обща цел. Такава обща цел са си поставили приятелите в Стара Загора – да намерят дом за Антропософията. В България това винаги е бил труден въпрос, защото финансовите възможности са ограничени и желанието за антропософски дом досега е стояло в идеален план. Но помещението вече е намерено и е сключен договор за покупка. Идеята, че ще имаме център обедини хората в Стара Загора и ги изпълни с въодушевление. Този

дом ще принадлежи на всички антропософи, но приятелите в Стара Загора се ангажираха с намиране на средства – заеми и кредити. Георги Акабалиев се обърна към приятелите в София и в цяла България за помощ при изплащането на месечните вноски.

Обсъжданията отразиха различни мнения – радост и възхищение от приятелите, поели лична отговорност, както и желание да се направи нещо подобно и в София. Повдигна се отново въпросът за липсата на информация и дали това е отговорност единствено на Управителния съвет или се дължи и на лична незаинтересованост. За пореден път стана въпрос и за членския внос, от който идват основно приходите в АОБ. Трудностите в събирането на членския внос рефлектират и върху организирането на различни прояви. За сведение на всички членове, събранието взе решение членският внос за 2008 год. да остане 30 лв., от които 5 лв. за бюджета на вестника. Светла Бисерова сподели, че въпреки новия облик на вестника, който го прави желан и очакван, проблемът със събирането на материали пак остава.

Всички с радост изслушахме Величка Йорданова и Теофана Манева, които направиха

кратък обзор на дългия път, извървян до откриването на първата Валдорфската детска градина тази есен в България.

Мехтелд Камън, касиер на фондация “Хелиас” и дългогодишна приятелка на всички антропософи в България, както и на Валдорфската инициатива сподели от опит как антропософите в Холандия са разрешили някои общи проблеми и съобщи решението си да участва с лична вноска в закупуването на антропософския дом в Стара Загора.

Въпреки че се взе решение и Председателят и Управителният съвет бяха преизбрани, изказаха се и желания за промяна. За това обаче би трябвало да променим досегашния механичния начин на избиране на ръководство и да го направим във времето – с публикуването на предложения във вестника, които да се подложат на обсъждане и накрая да се гласуват на следващото общо годишно събрание.

Надяваме се оттук нататък да се срещаме по-често, защото четирите годишни празници ще бъдат организирани като общи празници.

*Диана Ботушарова – Секретар*

## СЪОБЩЕНИЕ

### от Управителния съвет на АОБ

В съответствие с желанието на членовете за повече прозрачност в работата на Управителния съвет на АОБ, изразено на годишното събрание от 31.09.2007 г., представяме резюме от поредното заседание на УС, проведено на 4.11.2007 г.

Основен акцент на събранието беше обзор и анализ на редовното годишно събрание на Обществото, в резултат от което се взеха следните решения:

- 1) на годишното събрание всички членове на УС да присъстват отпред
- 2) всеки член на УС да направи на годишно събрание под-доклад към доклада на Председателя
- 2) във вестника да се предоставя редовно информация за съвещанията на УС като част от ангажимента на УС за повече прозрачност
- 4) структурата на общото събрание да се фиксира във времето и за изказванията да има регламент.
- 5) по време на общото събрание да не се събира членски внос
- 6) УС не може да работи по директивен начин отгоре надолу, но всеки член може да предложи инициативи. В тази връзка се обсъди

нуждата да каним по-често изявени лектори от чужбина

7) след като на Общото събрание беше прието предложението за провеждане на общи годишни празници, това става постоянен ангажимент на УС

8) УС да разглежда като антропософска тема на заседанията си Писмата на Рудолф Щайнер до членовете. Освен това като постоянна тема в работата ни да стои задачата как да се свърже традиционната духовност на българина с антропософията

Бяха обсъдени и възможностите за запълване със съдържание на новия антропософски дом, закупен в Стара Загора. Прие се предложението, че за всички инициативи като работни семинари и лекции ще се плаща такса за участие. Всеки член може да осъществи някоя своя инициатива в новия дом като предварително я съгласува с инициативен комитет, който ще бъде сформиран с цел планиране на дейностите в дома.

Отново се обсъди с тревога състоянието с членския внос и необходимостта ръководителите на групи също да поемат ангажимент за редовното плащане на членския внос от страна на членовете в съответната група. Взе се решение да се изпратят писма до всеки от членовете, които не плащат редовно или изобщо до сега не са плащали членския си внос и едновременно с това да се проведе личен разговор с тях. В тази

връзка следващото заседание на УС ще бъде разширено с участието на ръководителите на групи. Освен това се взе решение вестникът да не се изпраща на хората, които не си плащат членския внос, тъй като част от членския внос е предвидена именно за вестника.

**Управителният съвет уведомява и кани всички членове и приятели на празника за Рождество Христово, който ще се проведе в Стара Загора, в новия антропософски дом от 14:00 часа на 22 декември 2007 г. (събота).**

На следващия ден (неделя) ще се проведе разширеното заседание на УС и ръководителите на групи.

*От УС на АОБ*

### Размисли около кръглата маса

В събота на 29 септември Лалка Фингарова ни събра на разговор в кръг и предложи да поговорим за смисъла на работата в антропософските групи. Постепенно и спонтанно се очертах основните проблеми, които участниците приемаха за значими:

Защо се срещаме с приятели и съмишленици на разговор върху антропософски проблеми? Как разискваме и как споделяме антропософските си размисли? Кое е по-важно: ЗАЩО или КАК?

Очертахта се няколко ядра от проблеми. Повечето от участниците споделиха, че не е без значение КАК се организира една седмична антропософска сбирка и дали еднообразието пречи или поне не допринася нищо за осветляването на поставената тема.

Други приятели поставиха на преден план личните връзки и отношенията между участниците като принос към антропософската работа в групи. Изказани бяха противоречивите и взаимно изключващи се мнения, че антипатията пречи и че антипатията допринася за осъществяването на познавателния процес. Отдръпването на обекта на познанието беше посочено от една валдорфска учителка като неотменна необходимост. А друг събеседник сподели своя опит в усилията си да преработва в симпатии възникващите в него антипатии по време на антропософските сбирки.

Всички мнения бяха изслушани с внимание и интерес, регулирани и координирани от водещата разговора в кръг Лалка Фианарова. Тя припомни шестте абсолютно необходими качества, чрез които групите могат изцяло да изпълнят задачите си, според Морис Льо Гераник, чиято статия беше публикувана в предишния брой. Това изцяло предопредели насоката на разговора в кръга по-нататък, както и отчасти на следващия ден. А в Стара Загора едната група посвети на тази тема цялата си следваща сбирка. Говорихме за "усилието да се придобие и използва одухотворената мисъл в изложението и размяната на мисли", за космополитичното състояние на духа и за хармоничното интегриране на петте първостепенни импулса.

Доколкото проведеният на 29.09. разговор в София се е пренесъл и в други групи, той е изпълнил своята функция на център на разпространяващи се в концентрични кръгове необходими антропософски размисли.

*Веселина Велкова*

## Защо искаме Антропософски дом в Стара Загора

През последните години в Стара Загора работят няколко антропософски групи. Пред тях непрекъснато стои проблемът за мястото на провеждане на сбирките.

Идеята за помещение, което да бъде център на антропософския живот, не е нова. През изтеклото лято работеше инициативна група, чиято цел беше да допринесе за реализирането на тази идея. Намирането на подходящо помещение се оказа трудна работа. Проведах

се няколко събрания, на които бяха отхвърлени повечето предложения, но едно от тях получи всеобщо одобрение.

Събраните средства се оказаха недостатъчни. С Михаилова смелост и решителност повечето от антропософите се осмелиха да се ангажират лично със собствени средства да подкрепят тази важна стъпка. Оказа се, че по този начин можем да изявим колективната си воля и да материализираме тази идея.

На годишното събрание на АОБ споделихме с приятелите от всички български градове убеждението си, че е дошло времето в Стара Загора да има Антропософски дом, за да живее и се реализира антропософският импулс в България.

В тази идея е концентрирана колективната воля на няколко поколения съмишленици. Искаме да поемем този риск, защото сме убедени, че можем да се научим да работим с духовната субстанция пари; искаме да го изплащаме с осъзнати усилия и осъзната отговорност. Искаме да се приобщим към инициативата на няколко поколения антропософи - последователи на Димо Даскалов. Най-близките му ученици пожелаха да изградят за следващите поколения такъв дом, който да приюти антропософските дейности в истинска антропософска атмосфера. За тази идея през годините работиха Н. Абаджиев, Йордан Димитров, Георги Акабадиев и приятелите на българското антропософско движение Мехтелд Каман, Марайке във Хансел, Ханс Хаслер и други. Всеки от нас добавя към своята лична житейска активност и този нов ангажимент и в тази обща съпричастност заедно ще изградим нашия нов антропософски дом.

*Иглика Ангелова*

## ОБРЪЩЕНИЕ към колегите от Валдорфския семинар София 2004-2007

Драги колежки и колеги,

За да не угасне импулсът, който получихме от приключилия семинар, както и за да го предадем на всички, които желаят да добият представа за Валдорфското обучително изкуство приканвам всеки да изрази своите впечатления и придобити знания в раздел "Валдорфска педагогика" на сайта на Антропософското общество в България: [www.aobg.org](http://www.aobg.org).

Да доосмисляме наученото, и да продължим задочно нашето навлизане в света на валдорфското изкуство. Всеки според своите

желания и възможности сам ще намери своята форма. Според мен би трябвало да се пишат кратки, лично-почувствани неща, които да предадат атмосферата на личните опитности, характерна за валдорфското обучение: "не количество, а качество"!

Да превърнем сайта в оживено средище за дискусии между нас, а и с всички, които се интересуват!

От нас зависи!

*С поздрав - Константин Широков*

## ОБЩО СЪБРАНИЕ на сдружението за насърчаване на лечебната педагогика и социалната терапия "Опора"

На 27-и януари 2008 г. (неделя), от 16:00 ч. в учебен център "Бачиново", Югозападен университет "Неофит Рилски" в Благоевград, ще се проведе годишно общо събрание на сдружението за насърчаване на лечебната педагогика и социалната терапия в България "ОПОРА". Сдружението кани всички свои членове, приятели и интересувани се от темата да вземат участие в него. Събранието ще бъде открито с почерпка и филм за лечебната педагогика и социалната терапия в България, а след събранието всички са поканени на вечеря с музика и интересни дискусии.

### Дневен ред на събранието

1. избиране на преброители на гласовете
2. годишен отчет
3. статут, цели, предмет на дейност и задачи на сдружението
4. управителен съвет - задължения, разтуряне на стария и избор на нов
5. организационни въпроси
6. определяне размера на членския внос
7. членство - права и задължения на членовете
8. информация
9. други

Молим за целите на организацията да подадете заявка за участие до 13-ти януари 2008 г. на email [edith.moor@bluewin.ch](mailto:edith.moor@bluewin.ch) или на тел. 0041 32 623 63 30.

С уважение,

*Edith Moor,  
инициаторка на сдружение "Опора"*

## АНКЕТА

Редакцията се обърна към читатели от различни възрастови и социални групи с въпросите: Четете ли "Антропософски вестни"? и Какво бихте ни препоръчали?

В следващия брой ще публикуваме отговорите на същите въпроси на наши читатели от антропософските групи.

### Ваня Желязкова – библиотекар



Често влизам в сайта на АО и там чета "Антропософски вестни". Мисля, че редакцията не може да намери своя път към читателите, които търсят езотерична литература. Библиотеката, в която работя, предлага осем книги на Р. Щайнер и една "Валдорфска педагогика" на Кирш. Препоръчвам на редакцията да помисли върху разпространението на това издание в интерес на своите читатели.

### Даниела Генова - директор на ЦДГ.



Вече три години редовно чета вестника и винаги намирам в него новини за валдорфската педагогика. Последната новина: откриването на първата детска градина в София, много ме

зарадва и използвам възможността да поздравя пионерите. Мисля, че вестникът трябва да потърси достъп до по-широк кръг читатели, за да бъдат убедени максимален брой родители, че алтернативната педагогика има място в съвременното българско образование.

### Мargarита Асенова - мениджър на частна фирма



Понякога намирам вестника в книжарница "Ирида". Прочетох лекцията на С.Прокофиев и си купих неговата книга "Окултното значение на прошката". Не познавам антропософските групи в Стара Загора, но следя периодичния им печат, доколкото мога.

### Мартин Христов – дизайнер



Винаги чета "Антропософски вестни" в сайта aobg.org. В него намирам отговор на въпроси, които не мога да задам на никого. Забелязах, че вестникът се промени и последните четири броя са много по-добри от предишните. Но както преди той не е обърнат към младите хора и няма връзка с читателите. Аз не познавам книгите на Рудолф Щайнер и другите автори, които

намирам на страниците на вестника.

### Пламен Пенев – икономика



Следя вестника от самото начало на неговото възникване. Имам широки общокултурни и езотерични интереси. Отдавна ме занимава проблемът за окултната основа на двете български азбуки. Ще се радвам, ако намеря на страниците на вестника нещо за българския народностен дух.

### Радка Стоянова – студентка



Прочетох един брой на "Антропософски вестни" и веднага потърсих книгите на Лиана Антонова и д-р Кирова. След като прочетох "Всичко е поправимо, докато сме на Земята", пожелах да се запозная с антропософията на Р. Щайнер. Сега чета "Как се постигат познания за висшите светове" и "Необходимост и свобода в мировите процеси и човешките действия". Вече намерих едната антропософска група и много се заинтригувах от евритмията и арттерапията.

Веселина Велкова

## Пътуване в Германия - люлката на Антропософията

12 - 26 февруари 2007 год.

На 12 февруари 2007, рано сутринта след участие в годишната световна конференция по биодинамично земеделие, проведена в Гьотеанума, се качих в една лека кола с още четирима студенти от Германия и поех пътя от Дорнах, Швейцария към Касел, Германия. За първи път в живота си бях преживял грандиозния Гьотеанум и откровенията, вложени във всяко едно негово ъгълче, както и по всяка една педя земя около него.

Практическото прилагане на Антропософския импулс в областта на земеделието и още много други области на социалния живот обаче ме плени и вдъхнови още преди шест години при четири годишния ми престой в Германия. Тогава чувствах тази страна като свой втори дом и приятелите-антропософи като най-близките ми по душа и дух хора. След близо двегодишно пребиваване в Родината отново стъпих на немска земя в Касел, град в сърцето на Германия, с древна розенкройцерска традиция, понастоящем голям антропософски център, където кипи богат културен и духовен живот. Още същия ден пристигнах в Гьотинген и спомените нахлуха живо в съзнанието ми. Сърцето ми заблъска в гърдите, а сълзите рунуха неудържимо...

Тук се срещнах за първи път с приятели антропософи, макар да чета Щайнер от 1993. Тук, за първи път прочетох антропософска книга на немски език в оригинал, слушах за първи път антропософска лекция на живо.

Тук, дъщеря ми, повече от две години посещаваше Валдорфска детска градина, тук за първи път рисувах с нея с пастели от естествени материали, тъках на станче, предох и оцветявах вълна. Тук за първи път засвирих на флейта, за първи път играх евритмия. Тук, в Гьотинген, присъствах на раждането на сина ми... Тук навърших трийсет, роди ми се син и защитих доктората си в университета в рамките на девет дни... Тук установих, че скакалци пеят и играят неравноделната ни българска ръченица, тук се потопих в тайните на глаголицата и паневритмията, тук казах, че Плутон не бива да е планета в астрологията и, че те трябва да са четири плюс четири и два астероидни пояса около слънцето. Тук преживях разделянето на антропософията и теософията, видях кръгла дъга на небето и филма-трилогия "Матрицата" по кината... И какво ли още не - списъкът е огромен...

Няма да забравя как на двайсет и седмия

ми рожден ден Флориан Гьобел ме покани по телефона на среща-разговор в неговия дом един месец предварително. Срещата се състоя на 17 октомври 2001 г. в дома, който се превърна и в мой дом, а семейство Гьобел, в мое антропософско семейство. Тази среща преобърна живота ми, преобрази душата ми и ме вдъхнови за цял един човешки живот. Той, 75 годишен, доктор по биофизика, от 30 години председател на Обществото (Цвайга) в Гьотинген, основател на Валдорфското училище и двете Валдорфски детски градини в Гьотинген, тя, Елизабет Гьобел, 74 годишна, евритмистка и детска учителка, преподавала евритмия в Източна Германия по времето на комунизма, човек на изкуството през целия си съзнателен живот. Флориан, един от четирима братя Гьобел, посветили живота си на Антропософията, първият на Биодинамиката, вторият на Християнската Общност, третият директор на Института за духовнонаучни изследвания на водата, беше пък човек на естествените науки, решителен, с невероятно логична и последователна духовнонаучна реч. Още като студент научно беше разклатил основите на марксизма и ленинизма, господстващия материализъм в Европа през изминалия век от позицията на антропософията в Източна Германия по времето на ранния социализъм.

Имах щастието да познавам това семейство на герои, духове титани, скромни, изключително трудолюбиви и креативни души, олицетворение на реалното вливане на антропософския импулс в своето социално обкръжение, през целия си живот и да общувам с тях.

Този път, след първото ми посещение в Гьотеанума, две седмици в Гьотинген живях у тях до 26 февруари. Идеята беше да пътувам и да се срещам с приятели, живеещи и работещи биодинамичното земеделие в Германия, за да подпомогнем развитието му и в България. Разчитах на безрезервната подкрепа и мъдрите съвети на Флориан и Елизабет... Бях оставил зад себе си една типично по български динамична атмосфера на изключително натоварен първи семестър като преподавател в университет в неголям провинциален студентски град. И мобилния телефон бях зарязал в България, та символично бях останал без часовник, предвещаващи мигове извън времето, подарени ми свише, припомняйки ми вкратце всичко преживяно тук, в Гьотинген, през най-важните години от живота ми, между 27 и 30.

Флориан и Елизабет ми се зарадваха така, сякаш виждат сина си, завръщач се след дългогодишно пътуване. Близостта между нас беше все така осезаема, както по-рано. Още на втория ден се потопих изцяло в така познатия ми спокоен на физически план, но толкова ди-

намичен, душевно-духовно богат живот на антропософското семейство. Те живееха отдавна сами, децата им живееха далеч, дъщеря им в Южна Германия, работеща и живееща като приятел и терапевт в селище за хора с увреждания, а синът им музикант и преподавател по музика във Валдорфско училище. Бях удивен преди години от факта, че за 70-годишнината на Флориан синът му беше подарил компютър и той беше започнал да се учи да работи на него, за пореден път показвайки неуморния си дух и подтика: да си ведно с Духа на времето, съпричастен към съвременното и проблемите на съвременниците си. Винаги актуален (и до ден днешен си кореспондираме и по електронната поща).

По време на престоя ми пък Елизабет всеки следобед отделяше по няколко часа, за да въвежда на компютъра втората си книга. Всяка една минута ежедневно беше пропита със съзнателен живот, пълноценен живот.

Във вторниките все още се провеждаха срещи в дома на Гьобелови с група студенти, което отново ме върна в обаятелната атмосфера на докторантските ми години тук. Всеки си тръгваше със зрънце истина и усещане за топлина в човешките отношения, уроци по човешчина и плодотворно общуване между душите.

Отново присъствах на годишното събрание на Цвайга, като гост, което пък ми припомни моментите, когато преди две години преживях в писма и факти отделянето на антропософията от теософията през 1912 година, което от своя страна трайно беляза развитието ми и осъзнах, че този процес трябва да се случи във всяка една човешка душа.

Всеки ден от престоя ми в този дом носеше тих проникновен душевен живот, вливайки се в цялото ми същество, както това се случваше и преди години.

Заедно с Флориан пътувахме до Касел, където се срещнахме с професор от Каселския университет. Там има катедра по биодинамично земеделие и се запознах с изследванията, които се провеждат, както и с процеса на обучение на студентите. Друг ден участвахме в работна група върху революционната идея на проф. Гьотц Вернер, мултимилionер, собственик на "МД" световна козметична верига от магазини, предлагаща ново данъчно облагане на доходите и сделките, което може да доведе до справедливо разпределение на блага и пълна свобода в икономическия и социалния живот на хората. Понастоящем тази идея е много популярна в Германия и няколко институти изследват възможността да се осъществи плавен преход от настоящата стара идея към предотвратяващата неизбежната икономиче-

ска катастрофа нова идея на проф. Вернер.

Една събота пътувах до Земеделска общност от 12 стопанства, намираща се недалеч от Хамбург, където две антропософски инициативи, биодинамичното земеделие и лечебната педагогика и социалната терапия, са изградили уникален синтез и ми се искаше да се запозная с този авангарден социален модел за интеграция на хора с нарушения, контрастиращ на изолацията, в която живеят тези хора в България. Видяното ме впечатли във всяко едно отношение. Там се родиха идеи за практическото реализиране на намерението на няколко приятели в България тези две антропософски инициативи да стартират заедно и в Родината.

Една вечер планувахме с Флориан пътуването ми до Дармщад, където трябваше да се срещна с представители на Деметер, редакцията на "Lebendige Erde" (Жива Земя) и един учен от Института по Биодинамично Земеделие, работещ с визуализационни методи за качеството на земеделски семена и продукти. Това пътуване беше централно в плановете ми при престоя в Германия. Влакът от Гьотинген тръгнаше в 7:08 на другата сутрин. Незнайно защо в главата съм обърнал часа и съм си втъпил, че влакът ми е в 8:07. Събудих се в 7:00, Елизабет беше станала и приготвила закуска, както всяка сутрин. Жвагна градския автобус и в 7:50 бях на централна

гара, като спокойно влязох и се насочих към перона. Изведнъж, видях на информационното табло, че влакът за Дармщад, по разписание в 7:08 още не е потеглил от Гьотинген. Погледнах часовника си и с ужас прозрях, че в момента е 7:50 и аз съм закъснял порядъчно. А билетите бяха купени една седмица предварително! Затичах се, изкочих на перона и с изненада видях, че моят влак все още стои там! Влетях в него, но един кондуктор спокойно ме уведоми, че влакът се е развалил и няма да продължи нататък! Ако някой чуеше това преди 50 години тук или днес в страна от третия свят може да го приеме нормално, но годината е 2007 в Германия! Влакът пътува от Хамбург до Щутгарт, тоест от най-северната точка до най-южната и точно в Гьотинген се развалил! Такова чудо не се случва всеки ден и разказвайки вечерта на Флориан и Елизабет, дори те изпаднах в ужас само слушайки. Без да се налага да доплащам или купувам нов билет, презавериха на гарата билета ми за следващия влак и в крайна сметка стигнах в Дармщад само трийсет минути покъсно от плануваното. Срещите минаха чудесно през деня, запознах се с нов уникален метод за установяване на качеството на семена и продукти, като за инструмент се използва човешкото тяло на изследователя.

Престоя ми в "роден" Гьотинген завърши с

участие, заедно с Флориан, в уникална по рода си конференция в Касел, посветена на духовни учители на 20 век. За първи път снимка до снимка стояха портрети на Щайнер и Петър Дънов и се изнасяха лекции за двамата в антропософските среди в Германия. И това се случва няколко дни след като в България в класация на великите българи за първи път в новата ни история Петър Дънов е избран на второ място след Левски! За тази конференция ще говоря отделно, защото построяването на моста между двата Импулса в Германия и България през погледа на моя личен живот, има дълга предистория.

Тръгнах си от Гьотинген на 26 февруари отново със сълзи на очи, отново бях разтърсен из основи, отново цялото ми същество се изпълни с живот, тихо, без много шум, както настъпва пролетта. С влизането ми в България на 27 февруари заваля тих и спокоен дъжд, най-сетне, след една рекордно топла и суха зима...

Германия и немската душа е люлка на Антропософския импулс, за мен този факт имаше съвсем реално изражение в моя личен живот и личностно развитие, на физически и на душевно-духовен план...

*Стоян Везенков*

## Космическият хумор

Младежка среща в Бомон-ан-Диоа, 26 август 2007 г.

Това лято присъствах на една младежка среща в Бомон-ан-Диоа, департамент Дром, на 900 м. географска височина. Бяхме около 25-ма млади и не съвсем млади хора. Бяхме се събрали с добро настроение, чувствителност и любопитство да изследваме една тема - какво представлява космическият хумор?

Защо хуморът? Затова ли, че антропософите имат нужда от него? Понеже Щайнер е казал, че това е абсолютно необходима съставка, за да се намери „вярна връзка с духовните светове“. Защото хуморът ни позволява да отстъпим крачка назад, да създадем една благосклонна дистанция, един оздравяващ балсам за раната, която носим в живота си.

Изабел Аблар и Ален Тесие ни въведоха в темата с игри и участия. От една страна ние притежаваме „луциферовата“ сила, която освобождавайки човека от конкретната реалност, може да бъде намерена в лудия смях или в изразите „умирам от смях“, „смяя се до сълзи“, а от друга - „ариманическото“ сгърчване, ко-

гато смехът става кисел, хуморът става черен, превръща се в ирония, после в подигравка и накрая замръзва в сарказъм. Точният хумор се намира по средата между тези две крайности и там той може да въздейства като подкрепа в изпитанията на живота.

Експериментирането на темата продължи с практически семинари, които придадоха ритъм на срещата. Можяхме да изживеем хумора чрез движението, благодарение на евритмичните въведения на Мишел. Той ни накара да изживеем скулптурната група а Рудолф Щайнер, където Представителят на човечеството държи равновесието между силите на Луцифер и Ариман. Образът на космическия хумор, обгръщащ цялата сцена с крилете си, гледа с хитър, но заинтересован вид.

Можяхме да изживеем хумора също под формата на рисуване с карикатурни скици на себе си и на другите - някой особено нехармоничен и характерен аспект на лицето, предаден в една линия с въглен, можеше да бъде разпознат от всички и предизвикваше смях. Затова се искаше едновременно смелост да покажеш другия и не непременно в най-блестящите му аспекти и смирение, за да приемем голата истина за някои свои морфологични черти.

Можяхме също да задълбочим хумора с

индивидуално и колективно писане под формата на поезия или игри. Всеки трябваше да се върне към началото на живота си и да се опита да си спомни първото си изживяване с хумора и смяха. После разказахме това в писмена форма и го прочетохме пред всички. Това ни позволи да видим, че изживяването на хумора, това създаване на дистанция между нас и света, съществува от най-ранно детство. Една колективна игра (прелестният труп) заостри вниманието ни върху факта, че езикът, чрез речника (играта на думи) и логическите (или нелогичните) и граматическите конструкции, е изключително богато средство за експериментиране на хумора.

Най-сериозният момент на срещата настъпи, когато Антоан Додримон и Грегояр Пера се заеха да отговорят под формата на малки лекции на въпроса: какво представлява антропософията? Антоан избра да тръгне от живота на Рудолф Щайнер и по-специално от детството му, за да покаже, че цялата сграда на антропософията в началото се е зародила от вътрешната нужда да обясни свръхсетивните изживявания, които е имал и, които единствен е изпитвал. Това го е довело до желанието да се включи във философското течение на времето, за да положи основите на нов подход на познание,

способен да примири неговите изживявания с изискванията на философската мисъл.

Що се отнася до Грегора Пера, той се опита да покаже спецификата на антропософията като философско течение. За него тя е завършек на едно философско течение, зародено с Декарт, продължено от Лайбниц, Хегел и Фихте и, което може да бъде квалифицирано като „Духовно обхващане на понятията“. Ако антропософията, със всичко, което носи със себе си, не се схваща и практикува преди всичко като духовно обхващане на понятията, тя би могла да стане дори опасна. Но това изискване слабо присъства в антропософското движение, което предизвика от страна на един журналист по време на аферата със сектите определението с изречение „това е един стар клуб по философия“. Накрая ораторът ни предупреди за риска от затъване в „антропософската среда“ - нещо като затворен и сектантски предпазен пашкул, който той сравнява с „кални локви“ и което пречи на сияйното разпространяване на антропософията.

Тези моменти на експерименти и размишление върху темата се редуваха с отпускане по време на вечерите, изпълнени с живи емоции. През първата вечер Борис ни въведе в основите на народния танц с акомпанимент на акордеон, перкусия и китара, изпълнени от участници-музиканти. През втората вечер пътувахме „солидарно“ из петте континента - игра, състояща се от изпитания, при които няма нито печеливши, нито губещи, а се прави просто за радостта групово да успеем да разрешим загадките и да преодолеем препятствията.

В заключение бих желал да кажа, че това, което се изрази с най-голяма сила, освен самата тема, беше качеството на срещата. Не среща на една личност с друга или на една индивидуалност с някоя група, а на всяка индивидуалност с групата. Чувстваше се, че царящата в групата атмосфера позволява на всеки да намери точното си място в нея. Всяко участие, дали под премислена или спонтанна форма, или просто под формата на присъствие и слушане,

беше част от едно свързано цяло. Като че ли се зараждаше един нов колективен ум, който беше нещо много повече от сбора на отделните умове. Когато човек изживее магията, която действа по този начин, разбира какво изразява Щайнер, когато казва, че в една обединена група може да се всели и да живее физически в нея духовно същество от ангелска природа.

Срещата, хармонична и изпълнена с живот, за мен беше плодотворна, защото можа да подхрани душата ми и да стимулира жаждата ми за познание. Искам да благодаря особено и горещо на Аурелия Бурдо, която заедно с подкрепата на УОО<sup>1</sup> беше инициатор и реализатор на срещата.

*Тристан Шодон*

*"Nouvelles de le SAF", бр. XI-XII.2007 г.*

*Превод от френски - Светла Бисерова*

1 Участник с ограничена отговорност

## Пробивът

**Стана това, което отдавна трябваше да стане...**

В популярното TV-предаване на Васа Ганчева „Вкусът към живота“ по 1-ви канал на НТ, две полярни в своето битие жени оповестиха в TV-ефира актуалната необходимост от духовно познание и посочиха истинния източник - Антропософията - Духовната наука, дарена на съвременното човечество от д-р Рудолф Щайнер.

От висотата на своята академична ерудиция доцент д-р Иванка Кирова разреши властувашите материалистически догми в медицината, възприели човека като биомеханизъм и откряна прозорец към свръхсетивното познание. В излизащата от печат до края на годината нейна книга „Духовните тела в тебе“ е направен първият опит за анализ на физиологията на духовните тела у човека от антропософска гледна точка. Информацията за сложната човешка структура, за пътя на душата и духа след феномена на смъртта, прецизирани през доказан професионализъм и адресирани основно към ерудирана зрителска аудитория, безспорно респектираха. Може да се съжالياва за орязаните в процеса на монтажа фрагменти от интервюто с д-р Жана Кирова и особено на поетичния фон на съпруга й Михаил Кендеров...

Лиана Антонова нямаше нужда от представяне. Антропософските истини, носени от мощната платформа на нейната популярност,

бяха оповестени по възможно най-ефектния начин. Представяйки резюме на излизащата до края на месеца своя последна книга, в задъхан ритъм, борейки се с нищожно малкото за такава грандиозна материя време, Лиана направи невъзможното - разтърстващата антропософска информация достигна широка аудитория и провокира спонтанни реакции. Впечатли репликата на анонимна зрителка - „...възприемам се като ерудирана жена, а не съм и чувала за Антропософия...Къде и как мога да се добера до информация?...“

Не по - малко ефектни бяха и кратките й диалози с напираси зрители. Реплика на пълен с резерви глас : „...Защо да четеме вашите книги, госпожо Антонова, а не библията?“...и блестящият отговор на Лиана: - „Точно Антропософията ще ви помогне да разберете истинския смисъл на Светото писание“...

Тази антропософска медийна изява е безспорно събитие в духовната общност и реален принос към антропософията, чието въздействие ще се прояви с пълната си сила след излизането от печат на последната книга на Лиана Антонова под заглавие „Активен живот след смъртта ... или самота“.

Очакваният обществен резонанс от тази книга ще постави на изпитание готовността на Антропософското общество на България за адекватна реакция.

*Христо Кирилов*

## ОБРЪЩЕНИЕ на УС до членовете на АОБ

Скъпи приятели,

Дни преди Коледа и завършека на седмата година от живота на нашето Българско антропософско общество, бих искал да ви информирам за печалната равностметката по отношение плащаемостта на членския внос. От 2002 г. насам, когато плащаемостта е била близо 100%, този показател намалява стабилно с всяка следваща година. За тази година плащаемостта е 31%, а за сравнение, за миналата - 52%. Кривата на понижението е близка до експоненциална. Интересно е да се изчилси, Ако тази тенденция се запази и занапред, какъв ще бъде очакваният % за следващата година?

Бих искал също да напомня на тези от вас, които не са платили членския си внос, че с това вие натоварвате Антропософското общество в България със задължението да плаща вместо вас дължимата годишна сума в центъра на Единното антропософско общество в Дорнах, Швейцария.

С най-добри пожелания за новата 2008-а година, и нека отговорът на горната задача, който ще напишем всички заедно, да бъде за изненада на статистиката!

*Васил Назъров - касиер*

**Антропософски групи****Благоевград****Работна група по приложна****Антропософия**

д-р Стоян Везенков

тел.: 0896 - 650 563

E-mail: vezenkov\_neuro@abv.bg

Работа по Валдорфска и лечебна педагогика, биодинамично земеделие, евритмия, антропософска медицина и др.

2700 Благоевград, бул. "Васил Левски" 13

**Варна****Група "Михаилова ковачница"  
(и антропософска библиотека)**

Дарина Шентова

тел.: 052 - 640 160; 051 - 106 307

През събота от 09 ч. работа по темата "Ние и съвремението".

9000 Варна, бул. "Владислав" 132

**Пловдив****Антропософска група**

Радослав Радев

тел.: 0889 472 575

E-mail: radoslav\_radev@gbg.bg

Всяка сряда от 19:30 ч. работа по цикъла "Евангелието на Лука" и работа с изкуство.

**София****Група "Михаил"**

Лалка Фингарова

тел.: 02 - 689 949; 02 - 980 84 64

Всяка събота от 16 ч. работа по "Антропософията като космософия" и мистериите драми на Рудолф Щайнер, както и по темата на годината.

1000 София, ул. "Цар Симеон" 55

**Социална художествена  
терапия (арт-терапия)**

Светла Бисерова

тел.: 02 - 988 01 78

всяка сряда от 17:30 часа

1000 София, ул. "Цар Симеон" 55

**Група "Рудолф Щайнер"**

Александър Бояджиев

тел.: 02 - 873 20 27

всяка неделя от 18 ч. работа по Мистериите драми на Рудолф Щайнер

1113 София, ул. "А.П. Чехов" № 24, ет.5, ап.6

**Антропософски кръг****"Аристотел"**

Доц. д-р Иванка Кирова

Тел. 02 - 831 78 74

Два пъти месечно в четвъртък.

Свободно избрани антропософски теми.

1303 София, ул. "Брегалница" 82

**Център за духовно лечебна  
педагогика "Светлина"**

Трендафила Вълчинова

GSM: 0887 - 097 552;

тел. 02 - 925 23 86

всеки четвъртък от 19 ч.

**Социална художествена  
терапия (арт-терапия)**

Нина Стамова

тел. 02 - 987 53 60; 02 - 925 23 86

всеки понеделник от 18:00 ч.

**Стара Загора****Група "Антропос-София"**

Дора Петрова

тел. 042 - 643 500

Всяка първа и трета сряда от месеца - тема на годината и Медитацията на Основополагация Камък.

6000 Стара Загора, п.к. 255

**Група "Рудолф Щайнер"**

Веселина Велкова

тел. 042 - 623 368

3 пъти месечно, вторник, работа по темата на годината.

"Цар Симеон" 100, вх. В, ап. 6

**Група за начинаещи**

Иглика Ангелова и Йордан Димитров

тел. 0897 657 298; 0885 059 789

Всяка седмица работа по книгата на Рудолф Щайнер "Философия на свободата".

**Социална художествена  
терапия (арт-терапия)**

Дочка Колева

тел. 042 - 621 330; 0886 824 715

Два пъти месечно в четвъртък.

**Ямбол****Антропософска група  
"Светлина"**

д-р Ива Манева

GSM: 0887 - 179 057

E-mail: svetlina05@abv.bg

Всяка сряда от 18 ч. работа върху темата на годината и "календар на душата".

**Благодарност**

*Сдружение "Приятелите на валдорфската педагогика" изказва дълбоката си благодарност за спонсорството на Диана Ботушарова и за инициативата ѝ, от българското Антропософско общество да се организира благотворителен концерт в подкрепа на първата ни валдорфска детска градина. Изказваме гореща благодарност и на всички останали съорганизатори и съносители на този прекрасен концерт: Богдана Вульпе, Нина Стамова, Иван Симеонов, музикално трио блок-флейти с ръководител Христо Маринов, Лиана Антонова и Румяна Коцева.*

**Редакционна колегия**

Светла Цонева, Лиана Антонова, Веселина Велкова, Васил Назъров

Адрес:

1000 София,

ул. "Цар Симеон" 55

Светла Цонева-Бисерова

тел. 980 84 64; 988 01 78

имейл: vestnik@aobg.org

уебсайт: www.aobg.org